

- ➔ **П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський**
АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ: СИЛИ, ЗАСОБИ І
ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ, ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ (ВІТЧИЗНЯНИЙ І СВІТОВИЙ
ДОСВІД ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ)
- П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, Є. Паніотов
ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ ПРИ
РОЗСЛІДУВАННІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ:
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, Є. Паніотов
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, Є. Паніотов
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ЗЛОЧИННІСТЬ:
КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
КРИМІНАЛІСТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Міщенко, Г. Семаков
ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ БЕЗПЕКОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ
СТАНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЄВРОПИ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ
СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРАВА
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ
ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ

АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ: СИЛИ, ЗАСОБИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ, ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ (ВІТЧИЗНЯНИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ І СПЕЦІАЛЬНОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ)

**«НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КРИМІНАЛІСТА»
презентує підручники, монографії, навчальні
посібники в таких галузях знань:**

- Серія „Людина, право, суспільство”
- Серія „Економіка, фінанси, право”
- Серія „Безпека людини, суспільства, держави”
- Серія „Національна і міжнародна безпека”
- Серія „Міжнародне співробітництво”
- Серія „Мас-медіа”
- Серія „Криміналістична освіта ХХІ століття”
- Серія „Криміналістична наука в цивільному, арбітражному та кримінальному процесі”
- Серія „Міжнародна і вітчизняна злочинність”
- Серія „Запобігання, протидія, розслідування злочинів”
- Серія „Автоматизація, комп’ютеризація, інформатизація”
- Серія „Зброезнавство і мисливствознавство”
- Серія „Інформація+Інтелект+Інновація”
- Серія „Електронна фотографія”
- Серія „Криміналістичне забезпечення”
- Серія „Культура, мистецтво, право”
- Серія „Власність, земля, право”

**Відгуки, рекомендації та пропозиції
просимо надсилати за адресою:
03150, Україна, м. Київ,
вул. П.Любченка, 15, оф. 219
або електронною поштою:
E-mail: peregin@mail.ru
Тел. (067) 573-83-07
Тел./факс: (044) 468-31-21**

Навчальне видання

**Петро Дмитрович БІЛЕНЧУК
Андрій Віталійович КОФАНОВ
Олег Леонідович КОБИЛЯНСЬКИЙ
Іван Йосипович МАКОЦЕЙ**

**АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ:
СИЛИ, ЗАСОБИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ,
ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ
(ВІТЧИЗНЯНИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ І СПЕЦІАЛЬНОЇ
КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ)**

Навчальний посібник

В авторській редакції

Підписано до друку 07.11.2009.
Формат 60×84. Папір офсетний.
Тираж 300 прим.

Видавництво „КИЙ”
Адреса: 0436, Київ-136,
вул. Гречка, 13, кім. 216.

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1168 від 24.12.2002 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ
СЛІДЧИХ І КРИМІНАЛІСТІВ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КРИМІНАЛІСТИКИ
МІЖНАРОДНИЙ АНТИКРИМІНАЛЬНИЙ І
АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ КОМІТЕТ**

**П.Д. БІЛЕНЧУК
А.В. КОФАНОВ
О.Л. КОБИЛЯНСЬКИЙ
І.Й. МАКОЦЕЙ**

**АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ:
СИЛИ, ЗАСОБИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ,
ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ
(ВІТЧИЗНЯНИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ)**

Навчальний посібник

Київ 2009

Схвалено та затверджено кафедрою криміналістичної техніки ННІПСК КНУВС та рекомендовано до друку вченою радою Європейського університету управління, безпеки та інформаційно-правових технологій (протокол № 10 від 07.10.2009 року).

Рецензенти:

А.М. Гайдай – Президент Всеукраїнської правосколожасисної організації «Зелений Тризуб»

Л.А. Педик – Заслужений тренер України, майстер спорту СРСР по боротьбі: самбо, дзюдо, греко-римській та вільній, суддя Національної та Всесоюзної категорії, доцент Волинського національного університету

Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Макоцей І.Й.

Б 61 Антитерористичний спецназ: сили, засоби і технології протидії тероризму, організований злочинності і корупції (вітчизняний і світовий досвід психофізіологічної, професійної і спеціальної криміналістичної підготовки). – Навчальний посібник / За ред. П.Д. Біленчука. – Київ: КИЙ, 2009. – 73 с. – (Серія „Національна і міжнародна безпека”).

В книзі представлена консолідована система психофізіологічної, професійної і спеціальної криміналістичної підготовки антитерористичних підрозділів спецназу. Фахівці називають цю методику унікальним вітчизняним здобутком, оскільки в ній узагальнений багатолітній досвід експериментальних наукових досліджень, проведених Інститутом кібернетики Академії наук України спільно з фахівцями органів правопорядку України.

Для фахівців органів правопорядку, спецслужб, науковців, студентів і аспірантів.

- Хмельницький: ХмЦНТЕІ, 2008. – 212 с.
23. Біленчук П.Д. Основи методики розслідування терористичних актів // Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів. – К.: МАУП, 2007. – С. 360-398.
 24. Біленчук П.Д. Основи методики розслідування терористичних актів // Криміналістика. – К., 2001. – С. 515-536.
 25. Кадочников А.А. Рукопашный бой спецназа: Полное практическое руководство / А.А. Кадочников. – М.: Эксмо: Краснодар: Неоглори, 2009. – 288 с.
 26. Психоінформаційна і психофармакологічна підтримка професійного (оперативного) довголіття та оптимальної діяльності здорової людини в екстремальних умовах: Навч. посібник. – К.: РВЦ НАВС України, 2004. – 560 с.

ЗМІСТ

Передмова: безпека людини, держави, світової спільноти.....	6
Розділ 1. Антитерористичний спецназ.....	9
1.1. Поняття антитерористичного спецназу.....	9
1.2. Структурна побудова антитерористичного спецназу.....	9
1.3. Якості і здібності фахівців спецназу.....	9
1.4. Теоретичні і методологічні засади підготовки фахівців спецназу.....	10
1.5. Геостратегічні інтереси, цілі, пріоритети: знання, навички, уміння.....	10
1.6. Професійна і спеціальна криміналістична підготовка фахівців спецназу: загальні засади.....	10
1.7. Алгоритм підготовки фахівця анти терористичного спецназу: програми, види, способи, критерії оцінки.....	11
1.7.1. Типова система підготовки фахівця спецназу.....	11
1.7.2. Спеціальна підготовка.....	11
1.7.3. Загальна професійна підготовка.....	12
1.8. Готовність виконувати завдання.....	12
1.9. Типова схема розробки і формування завдання.....	12
1.10. Критерії оцінки готовності приймати рішення.....	13
1.11. Доктринальні основи дії в екстремальних ситуаціях.....	13
1.11.1. Алгоритм дій при само програмуванні.....	13
1.11.2. Дії в рукопашній схватці.....	13
1.11.3. Якості бійця спецназу.....	13
1.11.4. Відносини з супротивником.....	13
1.11.5. Фахівець спецназу: риси, ознаки.....	13
1.11.6. Засоби фахівця спецназу.....	13
1.11.7. Основна мета фахівця спецназу.....	13
Розділ 2. Поведінка фахівця спецназу у типових і екстремальних ситуаціях: алгоритми, тактичні прийоми, способи дій.....	15
2.1. Алгоритм прийняття рішень в типових і екстремальних ситуаціях: проблема, мета, завдання, рішення.....	15
2.2. Тактика поведінки в складних умовах і ситуаціях: вдень, вночі.....	15
2.2.1. Використання спеціальних знань в екстремальних ситуаціях.....	15
2.2.2. Таємні способи пересування і подолання перешкод.....	15
2.2.2.1. Ходьба пригнувшись.....	15
2.2.2.2. Ходьба безшумно.....	16
2.2.2.3. Переміщення по дахах.....	16
2.2.2.4. Пересування в населених пунктах і усередині будівель.....	16

2.2.2.5. Пересування місцевістю з різним рослинним покривом (луки, посіви, насадження, очерети і кущі).....	17
2.2.2.6. Пересування вночі. Дії в нічних умовах.....	18
Розділ 3. Топографія уразливих місць людини.....	19
3.1. Топографія уразливих місць голови і шиї.....	19
3.2. Топографія уразливих місць передньої частини тіла.....	19
3.3. Топографія уразливих місць задньої частини тіла.....	20
3.4. Ступінь впливу на больові місця людини.....	20
3.5. Наслідки ударів по уразливим місцям людини.....	22
Розділ 4. Вітчизняний і міжнародний антитерористичний спецназ: структура, характеристика, дислокація.....	25
4.1. Міжнародна антитерористична єдність (МАС)-(Україна-Київ).....	25
4.2. Антитерористичний центр СБУ (Україна-Київ).....	28
4.3. Всесвітній Антикримінальний і Антитерористичний Форум (WAAF)-(Німеччина-Берлін).....	29
4.4. Міжнародний Антикримінальний і Антитерористичний комітет (МААК)-(Україна-Київ).....	31
4.5. Міжнародна контртерористична асоціація (МКТА)-(Німеччина-Нюрнберг).....	34
4.6. Національне центральне бюро Інтерполу (Україна-Київ).....	34
4.7. Спеціальне бюро розслідувань Литовської Республіки – (Литва-Вільнюс).....	38
Розділ 5. Діяльність антитерористичних підрозділів України.....	41
5.1. Завдання, структура, дислокація підрозділів антитерористичного центру при Службі безпеки України.....	41
5.2. Суб'єкти боротьби з тероризмом.....	43
5.2.1. Служба безпеки України.....	43
5.2.2. Міністерство внутрішніх справ України.....	43
5.2.3. Міністерство оборони України.....	44
5.2.4. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від Чорнобильської катастрофи.....	44
5.2.5. Державна прикордонна служба.....	45
5.2.6. Повноваження інших суб'єктів з протидії тероризму.....	45
5.2.7. Міжнародне співробітництво.....	46
5.2.8. Структура віртуального центру ГУАМ.....	46
5.2.9. Контактна інформація штабу АТЦ.....	47
Розділ 6. НАТО: ініціативи оборонних можливостей по запобіганню і протидії тероризму (співробітництво і партнерство, порозуміння та взаємодія).....	48
6.1. Сучасні можливості подолання нових викликів, загроз, ризиків і небезпек.....	48
6.2. Багатонаціональний батальйон хімічного, біологічного, радіологічного, ядерного захисту.....	48

- правопорядку при розслідуванні міжнародних злочинів // Актуальні питання реформування правової системи України: 36. наук. ст. за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – С. 433-434.
- Біленчук П.Д. Транснаціональна кіберзлочинність: запобігання, протидія, розслідування // Кримінальний процес України в контексті європейських стандартів судочинства: Програма науково-практичної конференції (7 грудня 2007 р. м. Київ). – Київ: КНУВС ННПСК, 2007. – С. 15.
 - Біленчук П.Д. Енергетична безпека України: системний аналіз // Безпека підприємництва: Матеріали науково-практичного семінару (21 березня 2008р.) – Обухів: Київська обласна організація Союзу юристів України, 2008. – С. 3.
 - Біленчук П.Д., Кравчук О.В. Підготовка кібер-криміналістів в національній академії ФБР США: світова практика // Енергозбереження Поділля: енергетика, економіка, екологія: Науково-технічний журнал, 2008, № 2. – С. 55-59.
 - Біленчук П.Д., Круль С.М. Историография терроризма: истоки, веги // Сучасний соціокультурний простір 2008: матеріали п'ятої всеукраїнської науково-практичної інтренет-конференції (25-27 вересня 2008 року). – Київ: Інститут наукового прогнозування, 2008. – С. 38-41.
 - Біленчук П.Д., Міщенко В.Б., Шульга О.О. Інформаційні загрози в комп'ютерних системах: характеристика сучасного стану та шляхи подолання // Бизнес и безопасность, 2008, № 4 (66). – С. 39-40.
 - Біленчук П.Д., Міщенко В.Б., Шульга О.О. Консолідований аналіз забезпечення безпеки інформації // Бизнес и безопасность, 2008, № 4 (66). – С. 72-73.
 - Біленчук П.Д. Медвідь Ф.М. Інформаційна безпека України в контексті становлення стратегій національної безпеки держави // Бизнес и безопасность, 2008, № 5 (67). – С. 93-99.
 - Біленчук П.Д., Кравчук О.В., Михайлов В.М., Міщенко В.Б., Бережна Ю.В. Погляди на теорію інформаційного протисторства, прийняті у провідних країнах світу // Енергозбереження Поділля: Енергетика, економіка, екологія: Науково-технічний журнал 2007, № 3. – С. 50-57.
 - Біленчук П.Д., Кравчук О.В., Міщенко В.Б., Бокій В.І. Бережна Ю.В. До питання теорії побудови системи інформаційних ресурсів // Енергозбереження Поділля: енергетика, економіка, екологія: Науково-технічний журнал, 2007, № 1. – С. 41-47.
 - Біленчук П.Д., Кравчук О.В., Міщенко В.Б. Інформаційна безпека: поняття, характеристика, технологія // Енергозбереження Поділля: енергетика, економіка, екологія: Науково-технічний журнал, 2006, № 4. – С. 33-43.
 - Біленчук П.Д., Кравчук В.В., Кравчук О.В., Кулик В.М. Сучасний тероризм: світові, вітчизняні та регіональні тенденції. – Навч. пос. –

ВИКОРИСТАНА І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Кобилянський О.Л. Антитерористичні сили, засоби, технології безпеки: концептуальні основи запобігання та протидії тероризму. – Навчальний посібник. – Київ: ННІПСК КНУВС, 2009. – 46 с. – (Серія „Безпека людини, суспільства, держави”).
2. Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Кобилянський О.Л. Міжнародний тероризм: консолідований аналіз забезпечення безпеки. – Навчальний посібник. – Київ: ННІПСК КНУВС, 2009. – 72с. – (Серія „Безпека людини, суспільства, держави”).
3. Біленчук П.Д., Гасанов Р.И. Задояний М.Т. Современный международный терроризм: сущность, правовые и психологические основы противодействия. Економіка, фінанси, право: АФ «Аналітик» // 2008, № 3. – С. 31-39.
4. Біленчук П.Д., Козир М.В., Стеценко Ю.В. Засоби масової інформації і тероризму: віхи історії // Право і безпека; Науковий журнал. 2003. – № 2, 4. – С. 21-29.
5. Біленчук П., Сав'юк О. Тероризм-глобальна проблема людства // Юридичний вісник України, 2006, 30 вересня-6 жовтня, № 39. – С. 4-5.
6. Біленчук П.Д., Кравчук В.В., Медвідь Ф.М., Шульга О.О. Енергетична безпека: право, кібернетика, системологія, інформатика // Енергозбереження Поділля: енергетика, економіка, екологія, 2007, № 4. – С. 35-38.
7. Біленчук П., Медвідь Ф. Енергетична безпека України крізь призму національної стратегії // Юридичний вісник України, 2008, № 5, – 2-8 лютого. – С. 8.
8. Біленчук П. Проблемні аспекти боротьби з проявами тероризму // Проблеми безпеки особистості, суспільства, держави. Міжнародна громадська організація «Міжнародна антитерористична єдність» зі статусом учасника діяльності Ради Європи, 2007, № 7. – С. 64-66.
9. Біленчук П.Д., Гавловський В.Д., Сав'юк О.В. Концептуальні засади класифікації і профілактики міжнародного тероризму // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією: теорія і практика. Міжвідомчий науково-дослідний центр боротьби з організованою злочинністю Ради Національної безпеки і оборони України, 2008, № 18. – С. 27-39.
10. Біленчук П.Д. Міжнародне співробітництво при розслідуванні трансконтинентальних злочинів // Актуальні питання реформування правової системи України: Зб. наук. ст. за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – С. 432-433.
11. Біленчук П.Д., Паніотов Є.К., Шульга О.О. Взаємодія органів
- 6.3. Протиракетна оборона: багаторівнева система захисту від терористичних атак.....49
- 6.4. Ініціатива оборонних можливостей по запобіганню і протидії тероризму.....50
- 6.5. Концепція захисту від тероризму: імплементація пакета Празьких зобов'язань.....50
- 6.6. Система наземного спостереження.....51
- 6.7. Стратегічні перевезення.....52
- 6.8. Оборона від тероризму: розширений перелік заходів, спрямованих на збільшення внеску НАТО в боротьбу з тероризмом.....53
- 6.9. Боротьба з тероризмом та підготовка до хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних атак.....54
- 6.10. Захист критичної інфраструктури держав від терористичних атак.....54
- 6.11. Сили реагування НАТО на виклики, загрози, небезпеки від терористичних атак.....55
- 6.12. Нова командна структура НАТО.....56
 - 6.12.1. Стратегічне командування НАТО з питання операцій.....56
 - 6.12.2. Стратегічне командування НАТО з питань трансформації.....57
- 6.13. Співробітництво з партнерами.....58
- Розділ 7. Системний аналіз терористичних ризиків, загрозі небезпек.....59**
- Використана і рекомендована література.....68**

«Присвячується всім тим, чий
імена не можуть бути названі»
Florinda Donner

ПЕРЕДМОВА: БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ, ДЕРЖАВИ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ

«Шлях викорінювання екстремізму –
це довгий шлях зміни мислення
людей за допомогою вагомих
доводів і переконливих аргументів»
Далай лама

Світовою спільнотою тероризм визнаний найгострішою проблемою сучасності, загрозою для функціонування всієї системи міжнародної безпеки. Сьогодні тероризм являє собою реальну загрозу будь-якій державі і рівень його суспільної небезпеки постійно зростає. Під впливом численних факторів в політичній, економічній, соціальній, релігійній сферах діяльності суспільства він постійно змінює свої форми, поступово набуває своїх крайніх проявів.

Питання боротьби з тероризмом, зокрема його міжнародними проявами, особливо загострилися після подій 11 вересня 2001 р. в США та захоплення заручників у Москві 23 жовтня 2002 р. І хоча на даний час Україна в цілому не розглядається лідерами міжнародних терористичних та релігійно-екстремістських організацій як об'єкт для здійснення терористичних атак, водночас, існують окремі передумови та чинники, які посилюють загрозу виникнення терористичних проявів. Такими чинниками зовнішнього та внутрішнього характеру поширення тероризму в нашій державі є:

– можливе перебування на території України прихильників терористичних організацій;

– використання лідерами терористичних структур території України з метою одержання додаткових джерел фінансування шляхом участі їх прихильників у контрабандних операціях, нелегальній міграції, наркобізнесі, виготовленні фальшивих грошей тощо;

– негативні аспекти міграційних процесів, що привели до збільшення кількості нелегалів;

– наявність на території України об'єктів (підприємств, лабораторій), на яких виробляються і використовуються небезпечні хімічні, біологічні та радіаційні матеріали і речовини, що створювали об'єктивні передумови для можливого вчинення актів технологічного тероризму.

У нашій країні розвитку тероризму крім того сприяють глибока соціально-економічна криза, протистояння політичних сил, наростання проявів сепаратизму, зубожіння та люмпенізація значної частини населення,

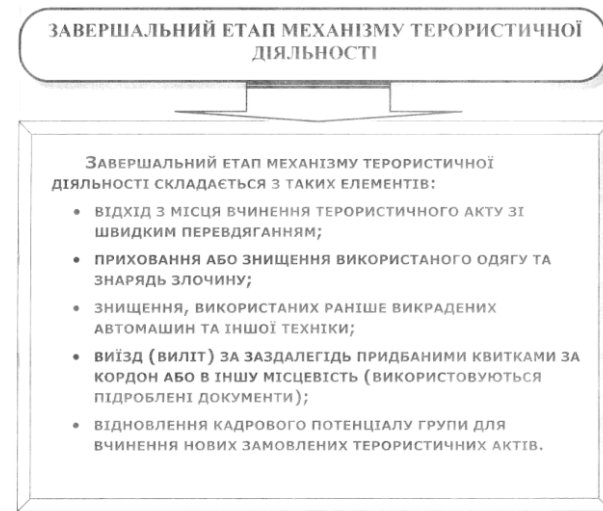

Схема 20. Завершальний етап механізму терористичної діяльності.

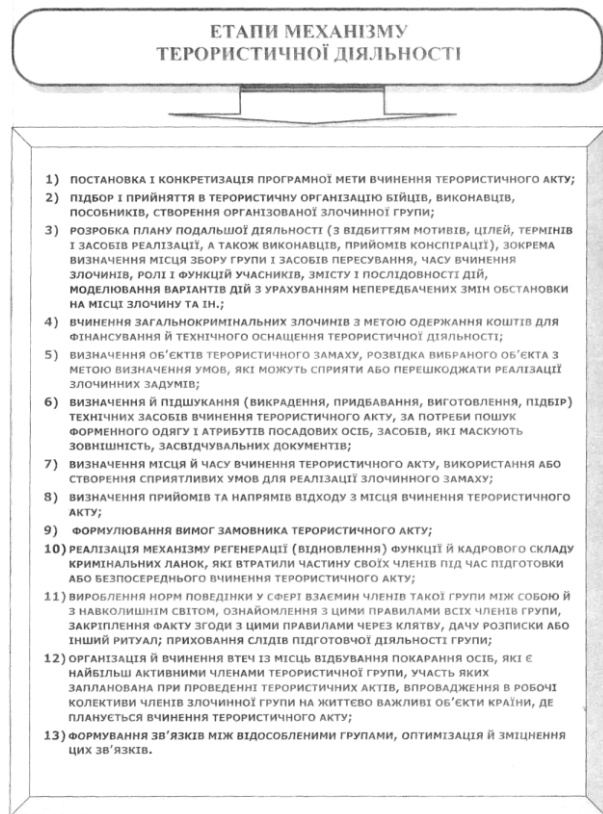

Схема 18. Етап механізму терористичної діяльності.

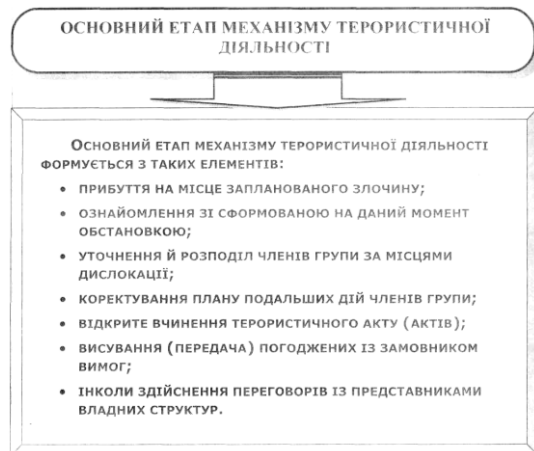

Схема 19. Основний етап механізму терористичної діяльності.

процеси соціального розшарування, розвиток кримінальних підприємницьких та державних структур, корумпованість державного апарату, розвиток потужного нелегального ринку зброї, девальвація моральних та духовних цінностей.

Проведений нами аналіз свідчить про те, що найбільш поширеною в Україні мотивацією вчинення терактів є: кримінальна діяльність, особливо її транснаціональні форми; намагання перешкодити громадській, політичній або економічній діяльності; створення ускладнень або напруження у міждержавних відносинах. Тому дослідження, пов'язані з розробкою обґрунтованої методології комплексного аналізу міжнародного тероризму, правових основ та міжнародно-правових засад запобігання та протидії фінансуванню тероризму, концептуальний аналіз стану терористичної уразливості енергетичного, транспортного комплексів, техногенно-небезпечних військових об'єктів, а також розробка методики оцінювання загроз терористично уразливих об'єктів, комплексної методики запобігання та протидії терористичним актам є важливим загальнодержавним та регіональним завданням.

Аналіз наукових досліджень засвідчує, що розробка методики оцінювання загроз енергетичного, транспортного комплексів, техногенно-небезпечних військових об'єктів, що враховує реальні умови побудови, функціонування і взаємодії елементів системи, а також ризики зовнішнього та внутрішнього характеру поширення тероризму в нашій державі, являє собою багатофакторне оптимізаційне завдання, що знаходиться в стадії формування і не одержало до останнього часу прийнятного для практики закінченого рішення.

У зв'язку з цим виникла необхідність постановки та вирішення актуального **наукового завдання**, що має важливе для запобігання та протидії тероризму значення – **підвищення ефективності антитерористичного захисту у сфері енергетичного, транспортного комплексів, техногенно-небезпечних військових об'єктів шляхом розробки комплексної методики запобігання та протидії терористичним актам на об'єктах, уразливих у терористичному відношенні.**

Актуальність досліджень обумовлена:

- відсутністю в Україні фундаментальних досліджень (аналіз поняття, сутність, характеристика, види) міжнародного тероризму;
- необхідністю створення у державі і в регіонах ефективної системи антитерористичного захисту населення і моніторингу ситуації у цій сфері;
- загальносвітовою тенденцією підвищення відповідальності за безпеку життя на Землі.

Аналіз досліджень, виконаних в Україні і за рубежом в галузі запобігання та протидії тероризму показує, що як світове співтовариство, так і Україна визнали загрозу міжнародного тероризму як головний виклик людству і заявили про необхідність системного підходу до боротьби з цим глобальним злом. В той же час, ці дослідження були присвячені вузьким, окремим питанням цієї галузі, в них була відсутня суспільна складова. А сучасний досвід протидії тероризму вимагає винятково системних дій, де поряд з

комплексом державних і силових заходів, надзвичайно важлива роль відводиться активній суспільній складовій.

У зв'язку з цим метою даної роботи є теоретичне обґрунтування і розробка методології професійної і спеціальної криміналістичної підготовки фахівців антитерористичного спецназу. В роботі узагальнено як вітчизняний, так і зарубіжний досвід (Німеччини, Литви, Росії) щодо структури, характеристики діяльності підрозділів антитерористичного спецназу.

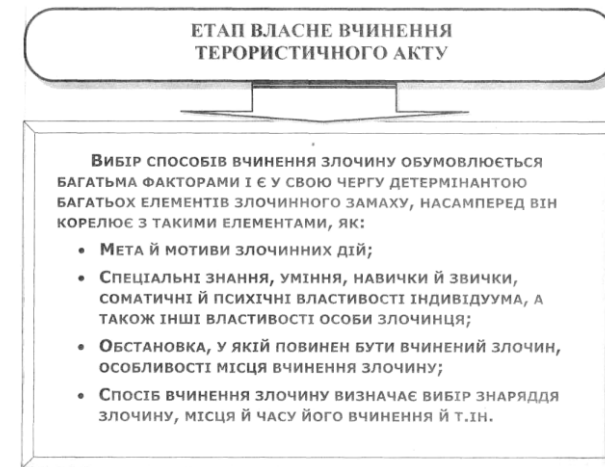

Схема 16. Етап власне вчинення терористичного акту.

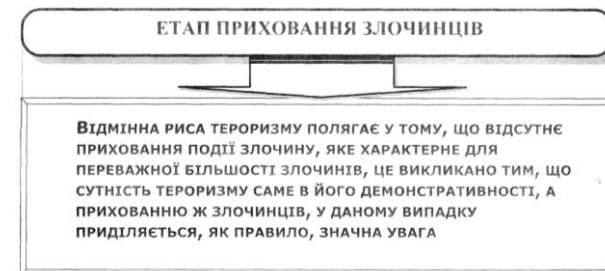

Схема 17. Етап приховання злочинців.

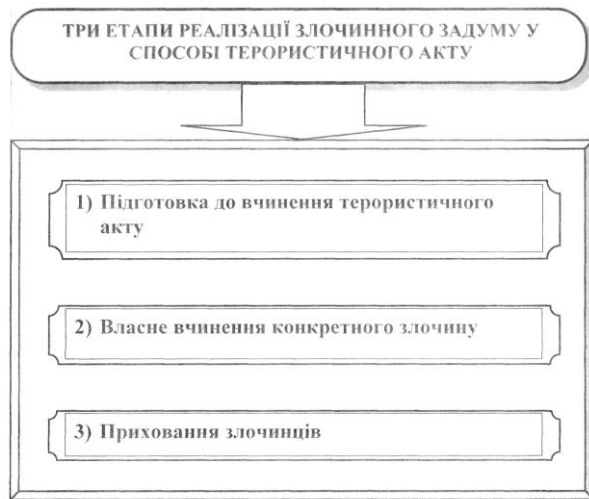

Схема 14. Три етапи реалізації злочинного задуму у способі терористичного акту.

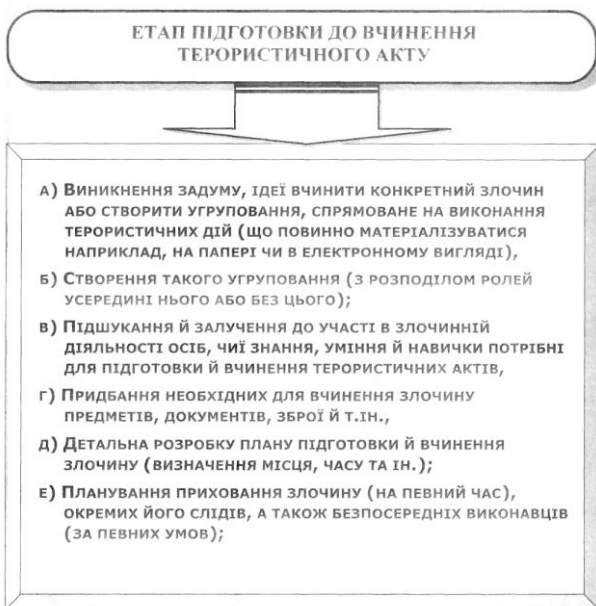

Схема 15. Етап підготовки до вчинення терористичного акту.

РОЗДІЛ 1. АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ

1.1. Поняття антитерористичного спецназу

Антитерористичний спецназ являє собою озброєне формування спецслужб держави, яке виконує унікальні спеціальні державні завдання: розвідка і контррозвідка; запобігання, протидія, розслідування терористичних актів; запобігання і протидія міжнародній організованій злочинності (транскордонній, транснаціональній, трансконтинентальній).

1.2. Структурна побудова антитерористичного спецназу

В залежності від виконуваних завдань, антитерористичний спецназ структурно складається з таких підрозділів:

- інформаційно-аналітичні групи;
- спеціальні розвідувальні групи;
- антитерористичні групи спеціального призначення.

Перші, як правило, виконують діагностичну і прогностичну аналітичну роботу. Другі, орієнтуються на розвідувальну і контррозвідувальну діяльність. Треті націлені головним чином на безпосереднє запобігання, протидію терористичним актам, організованій злочинності. Доцільно створювати такі структурні підрозділи в органах внутрішніх справ і службі безпеки України.

1.3. Якості і здібності фахівців спецназу

Основні якості, здібності, характеристики, які доцільно виховувати і розвивати у фахівців антитерористичного спецназу такі:

- аналітичний розум;
- нестандартне бачення реальних ситуацій;
- вміння швидко, ефективно і правильно приймати рішення як в типових, так і екстремальних ситуаціях;
- вміння перебувати в складних природнокліматичних умовах;
- здібність швидко орієнтуватися і приймати рішення в складній обстановці;
- вміння легко і професійно грамотно рухатися в лісі, полі, горах і долати різні перешкоди;
- економно і оптимально виконувати різні професійні спеціальні завдання.

Для виконання антитерористичних завдань необхідно:

- досконало володіти сучасною технікою, зброєю і озброєнням;
- вміти діяти у будь-якій обстановці;
- при виборі і виконанні тактичних прийомів, бути у постійній бойовій готовності та якісно виконувати свої функціональні обов'язки на всіх етапах антитерористичних заходів;
- при проведенні тактичних комбінацій і операцій діяти вміло, ефективно, з максимальним результатом;

– вміти успішно виконувати свої обов’язки практично у будь-яких природнокліматичних умовах:

- а) в обмеженому просторі (будинку, салоні літака, корабля, автомобіля);
- б) в літньому чи зимовому одязі;
- в) з тяжким спорядженням;
- г) на різній поверхні (піску, глині, снігу, льоді).

1.4. Теоретичні і методологічні засади підготовки фахівців спецназу

Основними культурними, психофізіологічними складовими підготовки фахівців антитерористичного спецназу є:

- духовність;
- патріотизм;
- консолідована комбінаторна концепція управління соціальними, психічними і фізичними ресурсами і здібностями людини;
- застосування законів фізики, механіки, біології, хімії;
- знання положень кібернетики, інформатики, системології;
- володіння навиками інформаційних технологій;
- доктрина безпеки людини, суспільства, держави.

Наріжним каменем є Дух, Воля, Знання (вчення, теорії, технології), фізична сила.

Особлива система підготовки фахівців антитерористичного спецназу полягає у вмінні виконувати такі основні завдання:

- зводити до мінімуму силовий вплив більш сильного противника;
- досягати найбільших результатів своїх дій при мінімальних затратах енергії, ресурсів, капіталів, часу.

1.5. Геостратегічні інтереси, цілі, пріоритети: знання, навик, уміння

Геостратегічна ситуація в світі		
Загальнополітична структура і економічний базис країни, яка переслідує стратегічні інтереси		
Можливі шляхи і способи досягнення інтересів держави		
Геополітична доктрина держави	Внутрішня політика держави	Зовнішня політика, дипломатія

1.6. Професійна і спеціальна криміналістична підготовка фахівців спецназу: загальні засади

Індивідуальна професійна і спеціальна криміналістична підготовка фахівця антитерористичного спецназу потребує врахування індивідуальних рис особистості:

- морально-психологічна активність;
- мотивація служби в антитерористичному спецназі;
- термін служби в антитерористичному спецназі;
- освіта та інтелект;
- тип нервової системи;
- рівень фізичного та інтелектуального розвитку;
- реальний стан здоров’я;
- група крові.

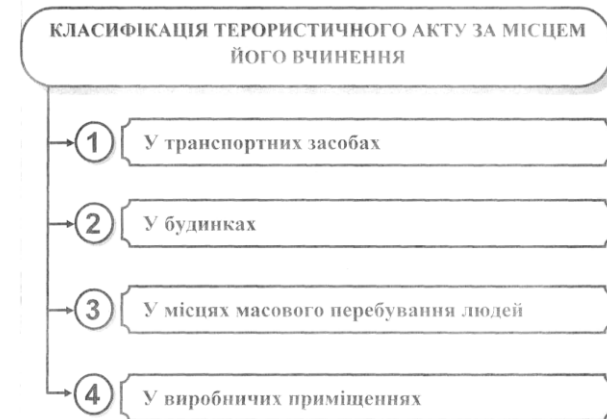

Схема 12. Класифікація терористичного акту за місцем його вчинення.

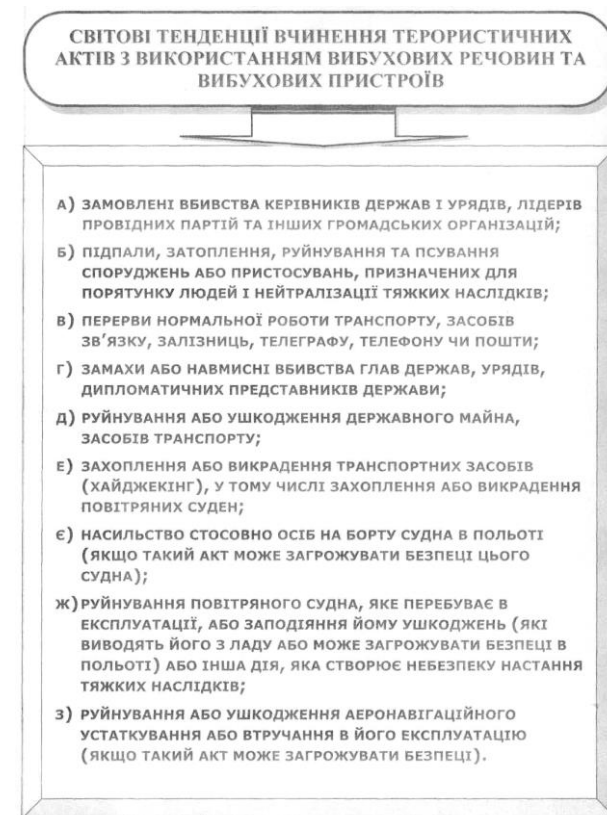

Схема 13. Світові тенденції вчинення терористичних актів з використанням вибухових речовин та вибухових пристроїв.

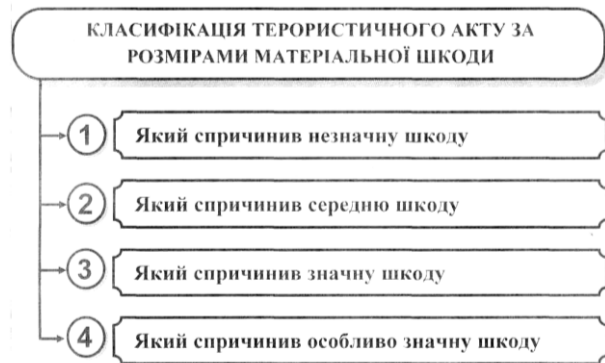

Схема 9. Класифікація терористичного акту за розмірами матеріальної шкоди.

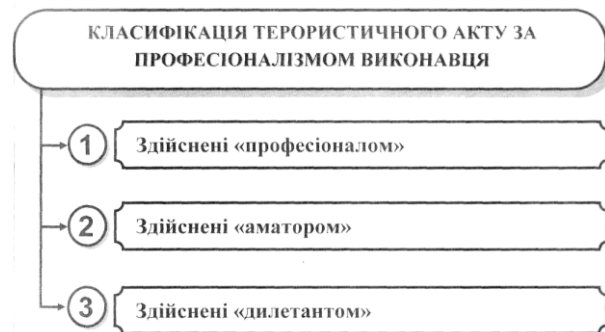

Схема 10. Класифікація терористичного акту за професіоналізмом виконавця.

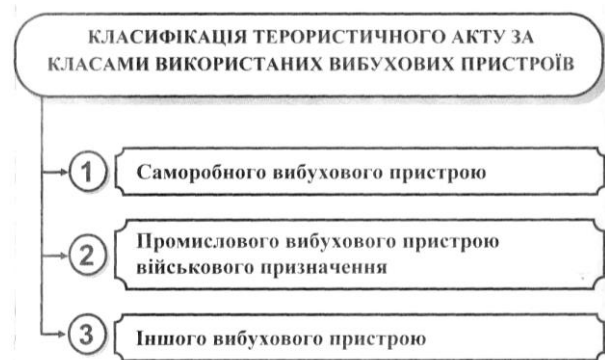

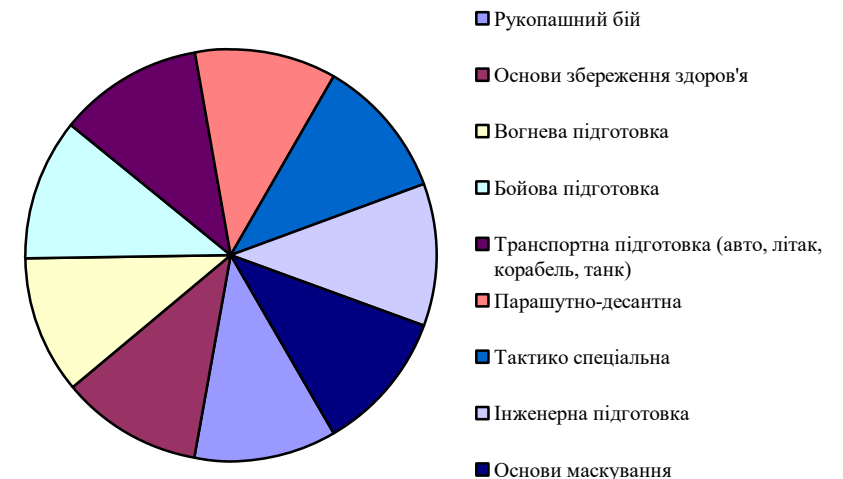
Схема 11. Класифікація терористичного акту за класами використаних вибухових пристроїв.

1.7. Алгоритм підготовки фахівця антитерористичного спецназу: програми, види, способи, критерії оцінки

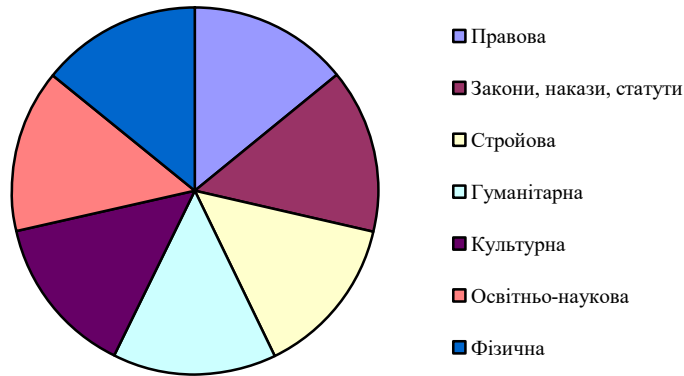
1.7.1. Типова система підготовки фахівця спецназу

1.7.2. Спеціальна підготовка

1.7.3. Загальна професійна підготовка

1.8. Готовність виконувати завдання

Готовність фахівців антитерористичного спецназу виконувати професійні завдання:

- знання, вміння, навички за спеціальністю відповідної кваліфікації;
- мінімально допустимий рівень здоров'я;
- спеціальна екіпіровка, яка відповідає умовам виконання завдання.

1.9. Типова схема розробки і формування завдання

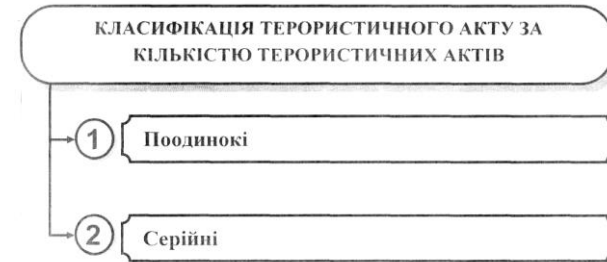
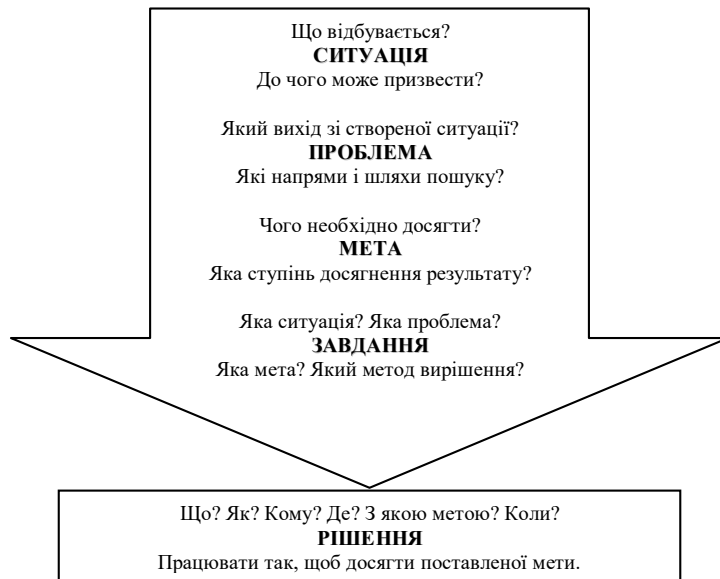

Схема 6. Класифікація терористичного акту за кількістю терористичних актів.

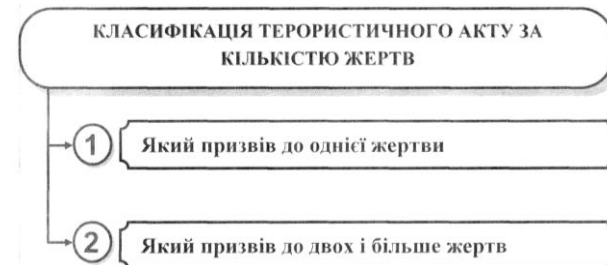

Схема 7. Класифікація терористичного акту за кількістю жертв.

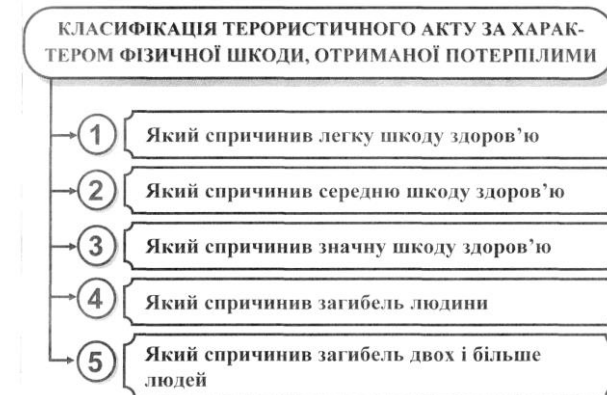

Схема 8. Класифікація терористичного акту за характером фізичної шкоди отриманої потерпілими.

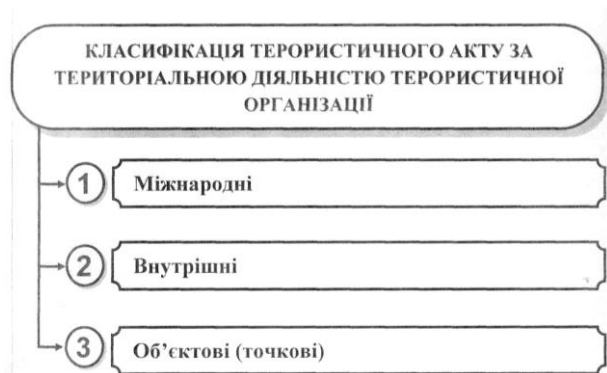

Схема 3. Класифікація терористичного акту за територіальною діяльністю терористичної організації.

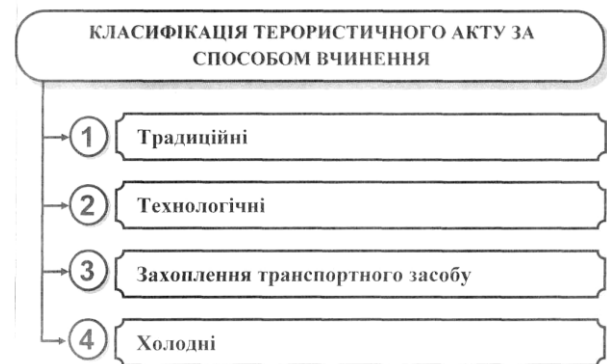

Схема 4. Класифікація терористичного акту за способом вчинення.

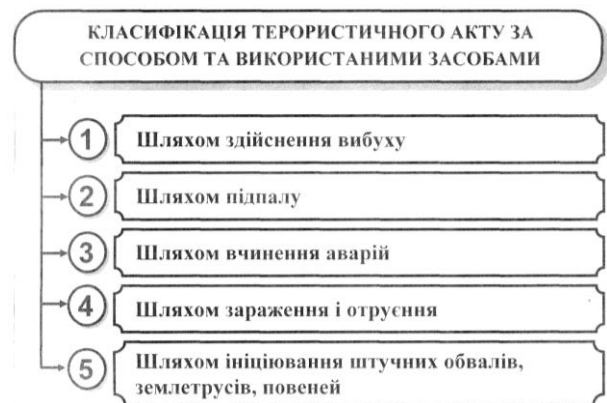

Схема 5. Класифікація терористичного акту за способом та використаними засобами.

1.10. Критерії оцінки готовності приймати рішення

З Богом і Вірою в душі загартовується і зростає дух, духовність, справедливість.

Дух і духовність дозволяють розширити границі знань і збільшити реальний потенціал людини. Сила Духу, Волі, Бажання, Віра можуть все! В екстремальних ситуаціях ці властивості людини роблять людину непереможною!

Необхідно бути зібраним, цілеспрямованим, вірити, переносити страждання, боротися, незважаючи ні на що.

Порив, пристрасть, необхідність.

1.11. Доктринальні основи дії в екстремальних ситуаціях

1.11.1. Алгоритм дій при само програмуванні:

- бути абсолютно спокійним;
- бути вільним, незалежним, самим собою;
- діяти рішуче, активно, цілеспрямовано;
- виконувати все послідовно і точно в намічений термін.

1.11.2. Дії в рукопашній схватці

Вступаючи в рукопашну схватку, необхідно швидко оцінити обстановку (кількість противників, їх озброєння, сильні і слабкі сторони, підготовленість до схватки тощо) і виробити первинний план дій.

1.11.3. Якості бійця

Основні якості бійця – зухвалість, спритність, ініціатива, кмітливість, рішучість.

1.11.4. Відносини з супротивником

До будь-якого супротивника необхідно відноситися зі всією серйозністю. Безпечних супротивників не буває.

Не переоцінюйте і недооцінюйте підготовленість супротивника, оскільки програш в думках веде до реальної поразки.

1.11.5. Фахівець спецназу: риси, ознаки

Справжній фахівець спецназу – людина дисциплінована, має почуття відповідальності, вміє миттєво аналізувати складні ситуації, блискавично приймає єдино правильне рішення і віртуозно володіє собою, своїм тілом.

1.11.6. Засоби фахівця спецназу

Для досягнення перемоги над супротивником всі засоби є важливими. Необхідно використовувати зброю, будь-які підручні засоби і предмети, спорядження, обмундирування, каміння, палиці, пісок, воду тощо.

1.11.7. Основна мета фахівця спецназу

Наша основна мета – щоб людина зі зброєю була боекратною і без неї. Наша методика докорінно відрізняється від всіх існуючих – вона проста і

доступна у засвоєнні і застосуванні. Ми спираємося на багатий вітчизняний досвід характерництва, математичне моделювання, знання законів механіки, фізики, хімії, біології, психології тощо.

РОЗДІЛ 7 СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ТЕРОРИСТИЧНИХ РИЗИКІВ, ЗАГРОЗ І НЕБЕЗПЕК¹

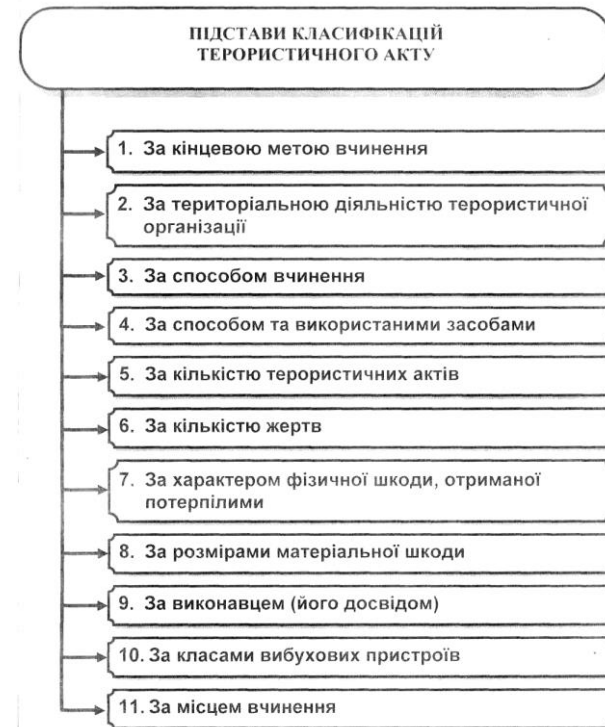

Схема 1. Підстави класифікації терористичного акту.

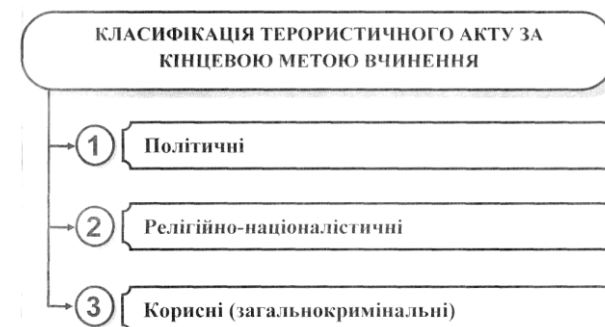

Схема 2. Класифікація терористичного акту за кінцевою метою вчинення

¹ Підготовлено спільно з О.В. Сав'юк.

час міжнародних консультацій Україна-НАТО високого рівня, які проходили у Варшаві 7 червня 2004 року за участю міністрів оборони країн – членів НАТО та України, Україна і НАТО підписали Меморандум про стратегічні авіаційні перевезення. Росія провела спільно з НАТО навчання з відпрацювання дозаправки у повітрі та використання протиповітряних засобів повітряного базування.

До переліків заходів співробітництва Постійної спільної ради Росія-НАТО входять питання анти терористичних технологій та протиракетної оборони.

Рада Росія-НАТО обговорила питання антитерористичних технологій та розглянула пропозиції російської промисловості у цій галузі. Рада Росія-НАТО проводить вивчення питань взаємосумісності засобів оборони від тактичних ракет. Під час Стамбульського саміту НАТО Рада Росія-НАТО на рівні міністрів закордонних справ прийняла рішення щодо започаткування другого етапу цього вивчення, спрямованого на перевірку можливості спільного застосування засобів протиповітряної оборони Росії та НАТО через проведення командно-штабних навчань.

Під час першого етапу цього вивчення Спеціальна робоча група Росія-НАТО з питань оборони від тактичних ракет опрацювала експериментальну концепцію проведення операцій та розробила термінологічний словник. Словник був створений за участю експертів з питань протиповітряної оборони обох сторін. Представники Росії та НАТО використовують однакові визначення та терміни.

8-12 березня 2004 року Спеціальна робоча група Росія-НАТО з питань оборони від тактичних ракет провела спільне командно-штабне навчання Росії з НАТО у цій галузі на базі Об'єднаного національного інтеграційного центру США в Колорадо-Спрінгс. Навчання, що проходило в режимі реального часу, було сфокусоване на питаннях управління, командування та експериментальної концепції проведення операцій.¹

Інформація про шляхи удосконалення співпраці більш детально висвітлюються на сайтах медіа XXI століття:

- оперативні можливості – www.nato.int/ssues/capabilities
- Пакет Празьких зобов'язань – www.nato.int/docu/pr/2002/p02-127e.htm
- Сили реагування НАТО – www.nato.int/ssues/nrf
- Нова командна структура НАТО – www.nato.int/ssues/military_structure/command/index-e.htm
- Боротьба з тероризмом – www.nato.int/ssues/terrorism/index.html
- Багатонаціональний батальйон НАТО ХБРЯ – www.nato.int/shape/issues/cbrndb/index.htm
- Стамбульський саміт НАТО 2004 року – www.nato.int/istanbul2004

¹ Видання «Брифінг НАТО» висвітлюють актуальні питання діяльності Альянсу. Публікації здійснюються під егідою Генерального секретаря НАТО і не обов'язково відображають офіційну політику урядів країн-членів або Альянсу в цілому.

РОЗДІЛ 2. ПОВЕДІНКА ФАХІВЦЯ СПЕЦНАЗУ У ТИПОВИХ І ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ: АЛГОРИТМИ, ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ, СПОСОБИ ДІЙ

2.1. Алгоритм прийняття рішень у типових і екстремальних ситуаціях: проблема, мета, завдання, рішення

Схема постановки завдання

2.2. Тактика поведінки в складних умовах і ситуаціях: вдень, вночі

2.2.1. Використання спеціальних знань в екстремальних ситуаціях

Для слідчого-криміналіста, як працівника органів внутрішніх справ, дуже важливо знати і володіти тактикою поведінки в складних ситуаціях, у певний час та за особливих умов.

Ці знання стануть корисними та можуть ефективно застосовуватися:

- при огляді місця події і висуненні версій;
- при проведенні окремих слідчих дій;
- при наданні вказівок і рекомендацій працівникам оперативних служб, під час розшуку злочинця за наявними слідами;
- а також для особистої безпеки, захисту та загальної обізнаності.

2.2.2. Таємні способи пересування і подолання перешкод

2.2.2.1. Ходьба пригнувшись

Ходьба пригнувшись застосовується в таких випадках: коли необхідно приховати своє пересування від підозрюваних, на місцевості, де укриття не

маскують працівників ОВС, що йдуть на повний зріст (висока трава, очерети, чагарники канами), і при швидких перебіганнях на відкритій місцевості (бігом).

Для ходьби пригнувшись необхідно злегка нахилити корпус вперед і, згинаючи ноги в колінах, рухатися широким кроком. Чим менше висота укриття, тим більше необхідно згинати ноги і нахилити тулуб вперед. Нога виноситься вперед і ставиться на п'яту, з перекошуванням на всю ступню і носочок.

У ходьбі пригнувшись всі рухи виконуються вільно, плавно, без зайвої напруги.

2.2.2.2. Ходьба безшумно

Ходьба безшумно застосовується при виконанні завдань, пов'язаних з наближенням до підозрюваного, або проходженням біля нього. Пересування може бути безшумним тільки за умови, що працівники ОВС не наступлять на предмети, що викличуть шум, не зачеплять їх тілом, зброєю (якщо є), тобто якщо вони здійснюватимуть рух з великою обережністю.

При безшумній ходьбі на короткі відстані необхідно рухатися невеликими кроками з постановкою ноги легким, обережним рухом з носочка і з подальшим повільним перенесенням на неї ваги тіла. При подальшому русі нога, що знаходиться позаду, неквапливо виноситься вперед і опускається таким самим обережним рухом.

Пересуваючись крадькома, потрібно бути готовим у будь-який момент підтримати рівновагу. Під час пересування треба прислухатися, уважно дивитися вперед і по сторонах, в те місце, де може знаходитися підозрюваний.

2.2.2.3. Переміщення по дахах

Для того, щоб зробити безшумне пересування дахом, вкритим залізом, необхідно пересуватися стоячи, сидячи або рачки обличчям або спиною до даху, по ребрах спайок листів заліза, акуратно переступаючи ногами і руками.

Дахом, вкритим черепицею, необхідно пересуватися рачки сидячи, рухатися, тримаючись за виступи черепиці, переступаючи ногами і руками.

По дерев'яному або солом'яному даху пересуватися варто також рачки сидячи, тримаючись за дощечки або пучки соломи; рухатися акуратно, переступаючи ногами.

У всіх випадках пересування дахами із завданням проникнути в будівлю, на її горище, на балкон і тому подібне або вести спостереження, необхідно маскуватися за трубами, в отворах горищ і не з'являтися на гребнях дахів.

2.2.2.4. Пересування в населених пунктах і усередині будівель

Способи пересування працівників ОВС у населених пунктах і в приміщеннях залежать від завдань, характеру місцевості, погоди, часу доби, дій підозрюваного і, нарешті, від наявності різних інженерних споруд. Однак, є ряд загальних і спеціальних способів дій, які повинен знати слідчий.

У великих населених пунктах дальність спостереження обмежена, оскільки будинки в містах мають різну висоту.

компонентів сил НАТО, що забезпечують видові можливості для вищестоящих командувань оперативного рівня – сухопутні, морські та повітряні. Хоча командування тактичного рівня можуть бути залучені до проведення будь-яких операцій, вони підпорядковані відповідним оперативним командуванням. Так, Об'єднаному командуванню збройних сил НАТО в Бранссумі підпорядковується Командування повітряного компоненту у місті Рамштайн, Німеччина, Командування морського компоненту у місті Нортвуд, Велика Британія, та Командування сухопутного компоненту у місті Гейдельберг, Німеччина. Об'єднаному командуванню збройних сил НАТО в Неаполі підпорядковано Командування повітряного компоненту в місті Ізмір, Туреччина, Командування морського компоненту у місті Неаполь, Італія, та Командування сухопутного компоненту у місті Мадрид, Іспанія.

6.12.2. Стратегічне командування НАТО з питань трансформації

Стратегічне командування НАТО з питань трансформації (АСТ), штаб якого розташований в місті Норфолк, штат Вірджинія, США, відповідає за загальне керівництво та контроль за процесом трансформації збройних сил та військових можливостей Альянсу. На виконання поставлених завдань АСТ виконуватиме заходи з підвищення рівня підготовки, можливостей, переглядатиме та розроблятиме доктрини і проводитиме дослідження для опрацювання нових концепцій. Крім того, його діяльність спрямована на поширення та ознайомлення з новими концепціями, а також розвиток та покращення взаємосумісності між країнами – членами НАТО.

У Бельгії діє штабний елемент АСТ, який в основному відповідає за питання ресурсного забезпечення та оборонного планування.

АСТ підпорядковується Об'єднаній центр модулювання бойових дій, розташований у Норвегії, Об'єднаній навчальний центр, розташований у Польщі, та Об'єднаній центр аналізу та оцінки досвіду у Португалії. Штаб АСТ також контролює роботу навчальними закладами Альянсу, агенціями НАТО та Об'єднаним командуванням збройних сил США. Вирішується питання щодо Навчального центру НАТО з військово-морських антитерористичних операцій, розташованого у Греції. Крім того, до участі у роботі під проводом АСТ буде залучено провідні наукові центри, які працюють на основі національної чи багатосторонньої підтримки різних держав, діяльність яких сфокусована на питаннях трансформації в окремих військових галузях.

Стратегічне командування НАТО з питань трансформації відповідає за загальне керівництво та контроль за процесом трансформації сил та військових можливостей Альянсу.

6.13. Співробітництво з партнерами

Країни-партнери роблять свій внесок у покращання можливостей Альянсу.

Україна і Росія здійснюють авіаційні перевезення військ під час проведення місій під проводом НАТО, останнім часом – в Афганістані. Під

та боєздатності.

Прототип СРН, що налічував 9500 осіб, був офіційно сформований 15 жовтня 2003 року в Об'єднаному командуванні сил НАТО. СРН досягли початкових оперативних можливостей у жовтні 2004 року і налічували 17 тис. осіб.

Підрозділи СРН брали участь у забезпеченні проведення літніх Олімпійських ігор в Афінах та виборів в Афганістані у 2004 році, а також надавали гуманітарну допомогу в Пакистані у 2005 році. СРН провели свої перші широкомасштабні навчання «Стедфаст Джегуар» («Стійкий ягуар») у Капе Верде у червні 2006 року.

6.12. Нова командна структура НАТО

На зустрічі 12 червня 2003 року міністри оборони країн – членів НАТО прийняли рішення про створення нової модернізованої командної структури. Вона менша, гнучкіша, ефективніша та краще пристосована до проведення усього спектра місій Альянсу.

На стратегічному рівні залишилось лише одне командування з оперативними функціями – Стратегічне командування НАТО з питань операцій під командуванням Верховного головнокомандувача об'єднаних збройних сил НАТО в Європі. Це командування взяло на себе всі оперативні повноваження, що попередньо виконувалися Стратегічним командуванням ОЗС НАТО в Європі та Стратегічним командуванням ОЗС НАТО на Атлантиці. Верховний головнокомандувач ОЗС НАТО в Європі обіймає дві посади, оскільки водночас виконує обов'язки Командувача Збройних сил США в Європі.

До основних функцій іншого нового командування, Стратегічного командування НАТО з питань трансформації (АСТ), яке очолює Верховний головнокомандувач ОЗС НАТО з питань трансформації, належить відповідальність за загальне керівництво та контроль за процесом трансформації збройних сил та можливостей Альянсу. Верховний головнокомандувач Командування ОЗС НАТО з питань трансформації обіймає дві посади, оскільки водночас виконує обов'язки Командувача об'єднаного командування Збройних сил США і відповідає за трансформацію Збройних сил США, чим поєднує зусилля США та НАТО у цій сфері.

6.12.1. Стратегічне командування НАТО з питань операцій

Стратегічне командування з питань операцій, Верховне головнокомандування ОЗС НАТО в Європі (SHAPE), розташований біля міста Монс, Бельгія, відповідає за проведення усіх операцій, які здійснюються під проводом НАТО. Кількість підпорядкованих йому командувань була значно скорочена. На оперативному рівні залишилось два об'єднаних командування Збройних сил НАТО: одне у місті Бранссум, Нідерланди, інше – у Неаполі, Італія. Обидва командування спроможні проводити операції безпосередньо з постійного місця дислокації, або розгорнути штаби наземного базування.

На тактичному рівні створено шість об'єднаних командувань

При безшумному пересуванні в приміщенні, коридорами і сходами потрібно надягати м'яке взуття, обгорнути взуття ганчірками або роззутися.

Коридорами і кімнатами необхідно пересуватися вздовж стін невеликими кроками, на носках. Підніматися сходами потрібно через 2-3 східці, спускатися – по одній, рухаючись ближче до поручнів. Необхідно остерігатися скрипу підлоги або сходів. У приміщенні рекомендується маскуватися за дверима, шафами, в нішах стін, комірках, під сходами тощо. Із-за рогу, на поворотах в коридорах треба виходити швидко, в кімнати також входити швидко.

2.2.2.5. Пересування місцевістю з різним рослинним покривом (луги, посіви, насадження, очерети і кущі)

При пересуванні кроком або бігом місцевістю з різною рослинністю потрібно рухатися великими кроками; нога найчастіше ставиться з п'яти на всю ступню або зверху відразу на всю стопу. Необхідно дивитися вперед і вниз, прагнути не ставити ногу на лежачі камені і гілки, щоб уникнути легких ударів і травм. Посіви, що зустрічаються на шляху, очерети, кущі необхідно плавно відводити, розводити руками або лівою рукою, якщо права тримає зброю. Після проходження треба плавно опускати рослинність на місце за собою.

При безшумній ходьбі по високій траві (особливо сухій) і листю потрібно піднімати ногу вище і ставити її з носка.

При безшумному переміщенні по сухій траві і листю необхідно пересуватися напівприсідаючи, поволі, поперемінно переставляючи вперед руки і ноги, або на боці. В останньому випадку варто спочатку обережно переставити ліву руку, потім пересунути тіло і переставити праву ногу.

Пересування в пустинно-степовій місцевості.

Пустинна місцевість відрізняється піщаним і трав'янистим покривом. Пересування по трав'янистому покриву здійснюється звичайним порядком. Для місцевості з піщаним покривом в більшості випадків характерні висока середньорічна температура, а також відсутність або недостатність води. Піщана місцевість рідко буває гладка, вона рясніє барханами (пагорбами).

Пустинно-степові райони характеризуються малою щільністю населення, нестачею води і палива, сильними вітрами.

Ходьба проводиться звичайним кроком; ногу рекомендується ставити на всю ступню, просуваючись між барханами, де пісок щільніший. Щільніший ґрунт можна знайти там, де видніше рослинність. Кращим часом для руху є ніч і ранок перед світанком.

У періоди високої температури повітря, щоб уникнути теплового удару при тривалих пересуваннях, потрібно надягати на голову пов'язку з легкої матерії кольору піску. Якщо є вітер, то необхідно надягати захисні окуляри, а за відсутності окулярів головний убір натягувати низько на лоб для оберігання очей від попадання піску.

У степових чорноземних районах під час сильних вітрів необхідно також користуватися окулярами від пилу. У дощ, коли ґрунт розмокає і стає в'язкий, необхідно пересуватися по місцях, покритих рослинністю.

2.2.2.6. Пересування вночі. Дії в нічних умовах

Слідчий, чи то при розслідуванні кримінальної справи, чи при виїзді на місце події, чи під час здійснення інших дій, повинен знати про особливості пересування у вечірній час доби.

Необхідно пам'ятати, що боязкість, зайва нервовість, схильність до хворобливого перебільшення і розгубленість, сприяють викривленню нашого зорового, слухового і дотиково-рухового сприйняття; сміливість, обережність, тверезість розуму, вміння зусиллям волі подолати відчуття страху, навпаки, підвищують гостроту і точність сприйняття і тим самим якість виконання поставленого завдання.

Дотиково-рухове сприйняття, здійснюється, як правило, за допомогою рук і ніг, відіграє вирішальну роль при пересуванні в умовах повної темноти.

Діючи в нічних умовах потрібно постійно пам'ятати таке: у сутінки і вночі надзвичайно важко відрізнити предмет від фону, навіть якщо між ними є значна різниця. На темному фоні видимість об'єктів зменшується, а на чистому фоні зоряного неба збільшується (особливо видимість силуетів).

6.11. Сили реагування НАТО на виклики, загрози, небезпеки від терористичних атак

Сили реагування НАТО (СРН) – це багатонаціональне угруповання військ швидкого розгортання, до складу якого входять сухопутний, повітряний, морський компоненти та компонент сил спеціального призначення. При досягненні цілковитих оперативних можливостей, запланованих на кінець 2006 року, СРН налічували 25 тис. осіб і були спроможними до розгортання протягом 5 діб та самостійно діяти упродовж 30 діб без додаткового забезпечення чи більше, у разі його отримання.

Сили реагування НАТО будуть спроможні розгортатися у будь-якій точці світу за рішенням Північноатлантичної ради. Вони зможуть виконувати повний спектр завдань: від евакуації постраждалих до суто бойових операцій. Операції з евакуації можуть доповнюватися також гуманітарними місіями та місіями з подолання кризових ситуацій, враховуючи миротворчі, антитерористичні операції та операції з виконання умов ембарго.

Колишній Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер стверджував, що СРН – це не лише сили швидкого реагування, постійно готові до розгортання за необхідністю у будь-якому місці, але це ще й каталізатор для здійснення постійного удосконалення збройних сил країн – членів Альянсу та засіб підтримки взаємосумісності між державами євроатлантичного простору.

При досягненні повних оперативних можливостей СРН складатимуться з сухопутного компоненту у розмірі бригади та здатного до розгортання у ворожому середовищі із застосуванням сили; військово-морські тактичні сили, до складу яких входять авіаносна бойова група, амфібійна тактична група та надводна бойова група; повітряний компонент, спроможний робити до 200 бойових вильотів за добу, та компонент сил спеціального призначення. СРН, що діють за принципом «першими починають, першими виходять», повинні виконувати різні завдання:

- виконувати завдання, як окрема бойова одиниця згідно зі статтею 5 щодо колективної оборони чи ті, що не підпадають під дію статті 5, такі як операції з евакуації, подолання наслідків надзвичайних ситуацій (враховуючи можливість залучення хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних агентів), а також підтримка гуманітарних місій та проведення антитерористичних операцій;

- здійснювати передове розгортання та надавати допомогу наступним, більш чисельним силам, що розгортаються;

- демонструвати рішучість та згуртованість Альянсу для запобігання виникненню криз (здійснення, за необхідності, швидких операцій для підтримання дипломатичних заходів).

Можливості бойового та тилового забезпечення будуть невід'ємною частиною загальних можливостей СРН. Вони забезпечуватимуться медичними підрозділами, підрозділами ядерного, біологічного та хімічного захисту, а також повітряними та військово-морськими підрозділами підтримки, логістичними підрозділами, підрозділами зв'язку, розвідки та всіма іншими силами і засобами, необхідними для підтримання їх надійності

6.9. Боротьба з тероризмом та підготовка до хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних атак

Після терористичних атак 11 вересня 2001 року та наступних атаках у Стамбулі, Мадриді та Лондоні, цивільне планування було сфокусоване на заходах покращення національних можливостей та цивільної готовності у разі проведення можливих терористичних атак з використанням хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних агентів. У Празі у 2002 році було прийнято План дій з цивільного планування на випадок надзвичайної ситуації для захисту цивільного населення від дії зброї масового знищення. Результатом цього було опрацювання переліку національних можливостей, що можуть бути використані при реагуванні на випадки їх використання (медична допомога, підрозділи радіологічного контролю, аеромедична евакуація). На додаток для держав – членів РСАП були розроблені відповідні керівництва та стандарти у галузі планування, тренування та обладнання для тих країн, що постраждали від застосування СВРБ. Ці заходи роблять значний внесок у покращення можливостей держав – членів НАТО та партнерів при наданні один одному допомоги під час реагування на такі атаки.

6.10. Захист критичної інфраструктури держав від терористичних атак

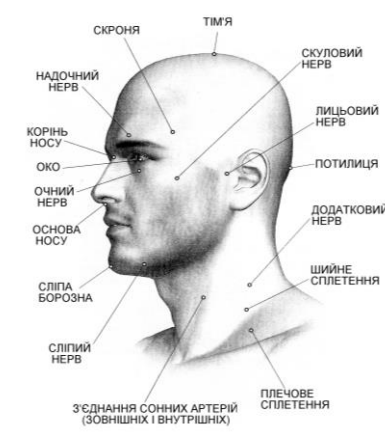
Критичною інфраструктурою є такі засоби, обладнання, мережі та служби, які, у разі їх пошкодження чи руйнування, будуть мати значний вплив на здоров'я, безпеку, економічний стан чи ефективне функціонування держави. Така інфраструктура, у разі її незахищеності, може бути вразливою до дій катастроф природного характеру чи спричинених діяльністю людини, а також терористичних атак. Захист критичної інфраструктури ґрунтується на збереженні функціональності, стійкості та надійності таких інфраструктур. Це комплексний захід, що виходить за межі національних кордонів, зважаючи на інтегрованість та взаємозалежність наших суспільств (енергетичне постачання, засоби зв'язку, транспортні мережі тощо). Пошкодження інфраструктур в одній країні може мати серйозний вплив та наслідки для країн, що її оточують, з подальшими ланцюговими наслідками.

Захист критичної інфраструктури є ключовим у заходах цивільного планування НАТО на випадок надзвичайних ситуацій, в яких беруть участь всі держави – члени РСАП. Міжнародне співробітництво полегшує процес обміну інформацією, що є важливим для захисту критичної інфраструктури, такою як визначення загроз та вразливості і обмін передовим досвідом. Підготовка та навчання є також тією сферою, на якій НАТО концентрує значні зусилля для того, щоб впевнитися, що країни визнають важливість захисту критичної інфраструктури, як для населення цих країн, так і для міжнародного співтовариства.¹

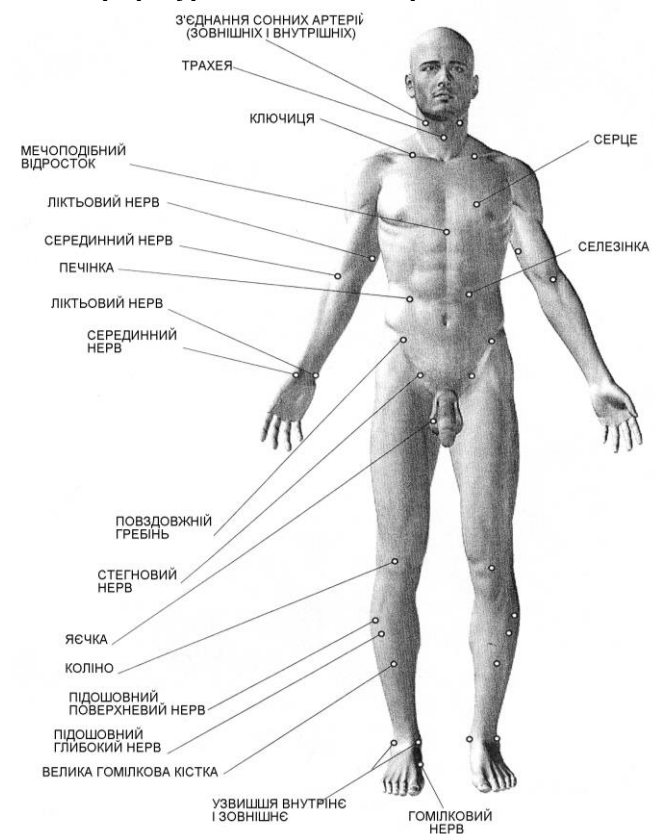
¹ Роль НАТО у цивільному плануванні на випадок надзвичайних ситуацій // NATO \ Public Diplomacy Division, 2006, вересень, - с.9 (www.nato.int/www.otan.Nato.int).

РОЗДІЛ 3. ТОПОГРАФІЯ УРАЗЛИВИХ МІСЦЬ ЛЮДИНИ

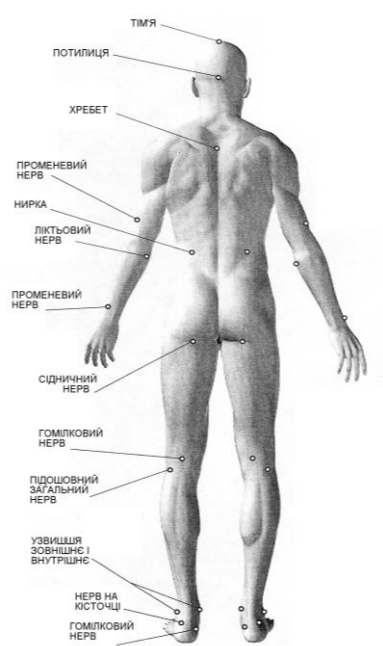
3.1. Топографія уразливих місць голови і шиї

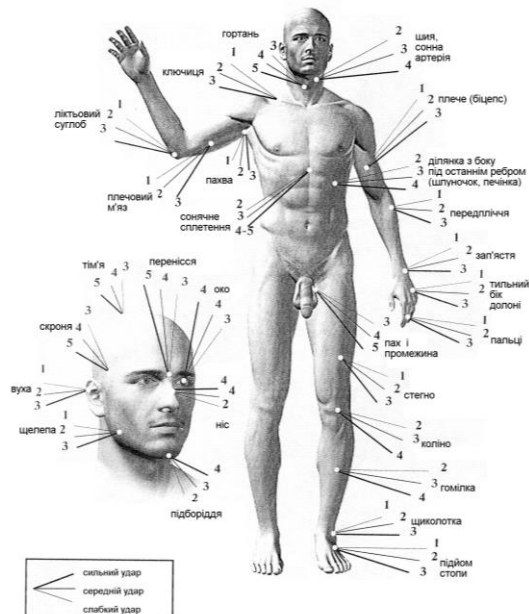
3.2. Топографія уразливих місць передньої частини тіла

3.3. Топографія уразливих місць задньої частини тіла

3.4. Ступінь впливу на больові місця людини

6.8. Оборона від тероризму: розширений перелік заходів, спрямованих на збільшення внеску НАТО в боротьбу з тероризмом

Що ще на Стамбульському саміті НАТО 28-29 червня 2004 року глави держав – членів НАТО затвердили розширений перелік заходів, спрямованих на збільшення внеску НАТО в боротьбу з тероризмом. Це передбачає більш швидку відповідь на запити держав-членів щодо допомоги у разі загроз терористичних актів чи подолання наслідків терористичних атак. Кожна держава – член НАТО, у разі необхідності, може використовувати можливості літаків Системи повітряного попередження і управління НАТО (АВАКС) та Багатонаціонального батальйону хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту. Система АВАКС використовувалася під час проведення чемпіонату світу з футболу 2006 року в Німеччині, а також з елементами Багатонаціонального батальйону хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту під час проведення Олімпійських ігор в Афінах в 2004 році.

У Стамбулі глави держав – членів Альянсу погодилися покращити систему обміну розвідувальною інформацією шляхом перегляду можливостей наявних розвідувальних структур НАТО та антитерористичного розвідувального підрозділу у штаб-квартирі НАТО у Брюсселі Цей підрозділ був створений після терористичних атак на Сполучені Штати Америки 11 вересня 2001 року і вже працює на постійній основі. Він буде проводити аналіз як загальних терористичних загроз, так і терористичних загроз, спрямованих проти НАТО.

До переліку інших антитерористичних заходів держав – членів Альянсу та партнерів належить операція «Ектив ендевор», операція НАТО з нагляду і моніторингу у Середземному морі, та План дій Партнерства проти тероризму.

Розширений пакет антитерористичних заходів, погоджених у Стамбулі, також включає антитерористичну науково-технологічну програму, яка була створена Конференцією національних директорів з питань озброєнь (CNAD). Ця програма зосереджена на таких сферах:

- боротьба із саморобними вибуховими пристроями, такими як автомобільні та придорожні вибухові засоби, шляхом визначення загрози;
- зменшення вразливості широкофюзеляжних цивільних та військових літаків від переносних ракетно-зенітних комплексів;
- зменшення вразливості гелікоптерів від реактивних снарядів;
- захист бухт та кораблів від замінованих швидкісних човнів та підводних пірнальників;
- знаходження, захист та знищення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної зброї;
- знищення вибухових речовин;
- розробка технологій для більш точного парашутування та обладнання, необхідного під час проведення спеціальних операцій, а також розвідка, нагляд та визначення цілей терористів.

Крім того додатково було визначено ще дві сфери, такі як захист від артилерійських атак та захист критичної інфраструктури.

Цифрами 1-5 позначений ступінь больового впливу в результаті нанесення удару тієї чи іншої сили в указану больову точку.

Детальний перелік можливостей системи визначатиметься зусиллями, спрямованими на створення ТСАР, але він обов'язково передбачатиме можливість ідентифікації окремих транспортних засобів з великої відстані. Система наземного спостереження буде взаємосумісна з відповідними системами країн – членів НАТО, а у разі необхідності, вона буде функціонувати як єдиний комплекс.

До моменту набуття готовності Системи наземного спостереження Сили реагування НАТО будуть забезпечуватися Об'єднаною радарною системою спостереження та наведення цілей ВПС США. 1 квітня 2004 року Керівний комітет з питань СНС прийняв пропозицію «Трансатлантичного індустріального співтовариства» зі спостереження, оскільки вона найбільш точно відповідала вимогам НАТО. Це рішення було погоджене представниками Конференції національних директорів з питань озброєнь 16 квітня 2004 року. Фаза планування та розробки тривала два роки після підписання контракту з підприємствами – до 2007 року. Після цього розпочалася дворічна закупівельна фаза, яка, в свою чергу, розподілятиметься на період проектування та виготовлення і власне закупівлю.

6.7. Стратегічні перевезення

Можливості стратегічних повітряних та морських перевезень відіграють важливу роль у забезпеченні швидкої передислокації та розгортання сил і засобів країн – членів НАТО у місцях проведення операцій з метою запобігання та протидії терористичним актам. Використання загальних коштів дає можливість країнам – членам НАТО заощаджувати та спільними зусиллями купувати такі засоби, які коштували б дуже дорого у разі їх придбання кожною країною окремо.

Стосовно повітряних перевезень існує дві додаткові ініціативи:

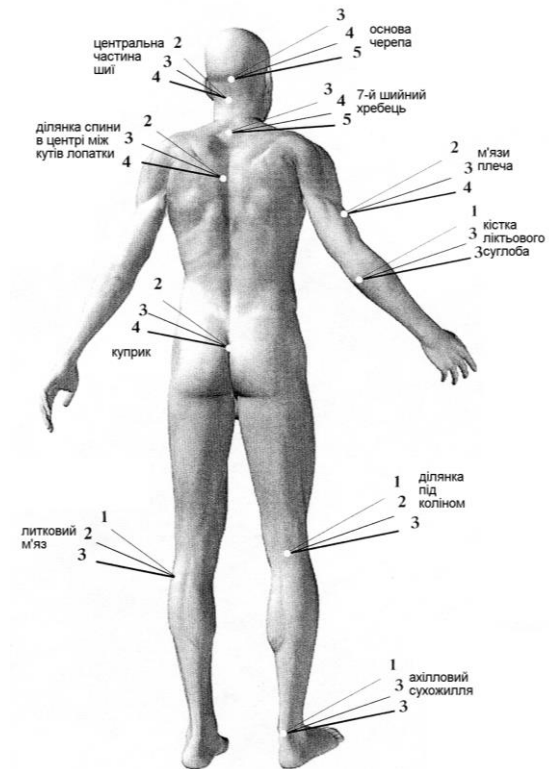
– багатонаціональний консорціум, до складу якого входять 16 країн під проводом Німеччини, контрактуює транспортні літаки АН-124-100 для тимчасового здійснення стратегічних авіаційних перевезень;

– тринадцять країн домовилися розпочати переговори щодо закупівлі трьох чи чотирьох транспортних літаків С-17 з метою створення спроможностей НАТО щодо стратегічних авіаційних перевезень.

Що стосується морських перевезень, то Міжнародний консорціум, до якого входять дев'ять країн під проводом Норвегії, контрактуює спеціальні поромі типу «РО/РО». Спроможності НАТО щодо здійснення стратегічних морських перевезень ґрунтуються на трьох компонентах:

- кораблі, що використовуються за тимчасовими контрактами;
- два кораблі, законтрактовані на постійній основі у Данії;
- чотири британські кораблі, як резерв.

Під час Стамбульського саміту НАТО міністри оборони Болгарії, Естонії, Латвії, Румунії та Словенії підписали додатковий лист про наміри щодо стратегічних морських перевезень.

1. Больове відчуття першого ступеня.

Біль не сильний, але приводить у замішання, відволікає і розсіює увагу супротивника. Може бути підставою для припинення атаки з його боку.

2. Больове відчуття другого ступеня.

Гострий біль. Приводить у замішання на більш тривалий час, що сприяє для виконання контратаки.

3. Больове відчуття третього ступеня.

Біль оглушає і викликає оніміння, больовий шок, незважаючи на те, що супротивник, як правило, перебуває у свідомості. Оніміння, що виводить зі строю кінцівки, триває від декількох секунд до декількох годин.

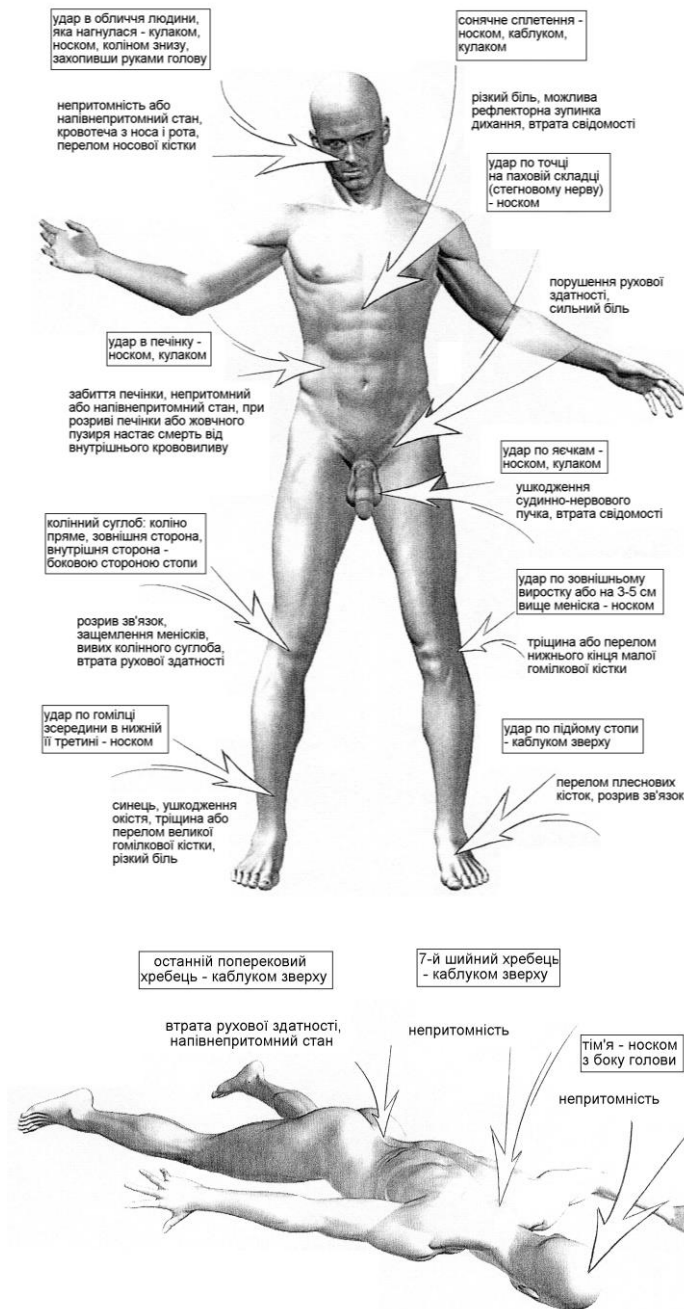
4. Больове відчуття четвертого ступеня.

Тимчасовий параліч або непритомний стан, можливі серйозні травми.

5. Больове відчуття п'ятого ступеня.

Серйозні ушкодження, непритомність, можлива смерть.

3.5. Наслідки ударів по уразливим місцям людини

– дозаправка літаків у повітрі;
– підрозділи логістичного та бойового забезпечення швидкого розгортання.

Країни – члени НАТО покращують свої можливості у цих восьми галузях як самостійно, так і шляхом міжнародної співпраці. Для здійснення міжнародних проєктів, таких як стратегічні морські та повітряні перевезення, були сформовані консорціуми та визначені держави-лідери.

6.6. Система наземного спостереження

НАТО закуповує Систему наземного спостереження (СНС), яка в повній мірі дасть можливість командувачам НАТО спостерігати за наземною обстановкою в зоні проведення операцій.

Система складатиметься з пілотованих та дистанційно керованих радарних платформ, що матимуть змогу вести спостереження за поверхнею та передавати дані командувачам і забезпечити наявність «небесних очей» над визначеною територією.

Система наземного спостереження буде сконструйована Трансатлантичним індустріальним співтовариством зі спостереження, підпорядкованим Міжнародним системам наземного спостереження. Це спільне підприємство, до якого входять «Європейська авіаційна оборонно-космічна компанія», «Галілео Авіоніка», «Дженерал Дайнемікс Канада», «Індра», «Норт-роп Грумман» та «Сейлс», і передбачає участь у проєкті усіх заінтересованих країн – членів НАТО. Досягнення початкових оперативних можливостей заплановано на 2013 рік. Система буде належати НАТО та функціонувати під управлінням Альянсу.

Так само, як радіолокаційний літак НАТО дальнього спостереження АВАКС, Система наземного спостереження буде спроможна спостерігати за обстановкою на землі із використанням спеціально сконструйованих для цього радарів. Система буде постачати інформацію про стан справ у визначеному районі перед операцією чи під час її проведення.

Система наземного спостереження Альянсу дасть картину того, що відбувається на землі. Ця можливість є головною умовою, необхідною для проведення сучасних військових операцій, та буде важливим знаряддям під час застосування Сил реагування НАТО.

Система наземного спостереження складатиметься з пілотованих та дистанційно керованих платформ, а також наземних станцій управління та контролю різних конфігурацій. Пілотована платформа розроблена на базі комерційного літака Аеробус А321, а дистанційно керована – на базі безпілотного дистанційно керованого надвисотного літака дальнього радіуса дії «Глобал Хавк». Пілотовані платформи будуть оснащені радаром СНС за поверхнею «Трансатлантик Кооперейтив» (TCAR).

Система наземного спостереження використовуватиме одну основну базу та декілька передових і буде спроможна до розгортання та виконання завдань за призначенням у будь-якій зоні проведення операції через 5 днів. Система буде використовувати дві орбіти: одну для пілотованих, іншу – для безпілотних літальних апаратів.

6.4. Ініціатива оборонних можливостей по запобіганню і протидії тероризму

Нового поштовху зусиллям щодо покращання можливостей НАТО було надано на Вашингтонському саміті НАТО, під час якого глави держав – членів Альянсу започаткували Ініціативу оборонних можливостей (ІОМ) по запобіганню і протидії тероризму. Ініціатива оборонних можливостей визначала перелік сфер, що потребували покращання наявних можливостей НАТО. Ці сфери включали п'ять основних аспектів:

- захист від тероризму;
- система наземного спостереження;
- стратегічні перевезення;
- захист інфраструктури;
- стратегічне командування.

Ці сфери забезпечуються такими засадничими стандартами:

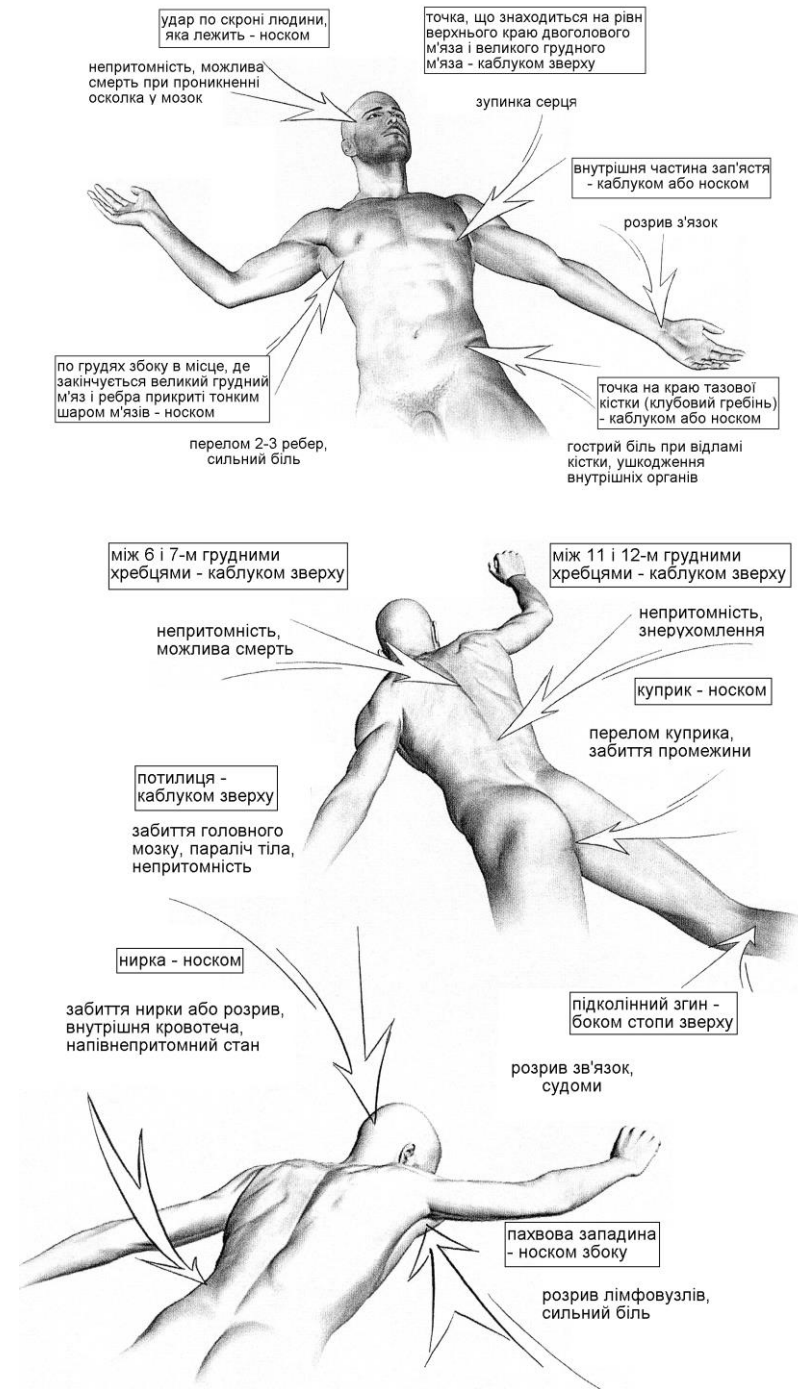
- спроможність розгортання та мобільність (швидке пересування військ до місця конфлікту);
- ефективність застосування (підвищення максимальних можливостей сил);
- самозабезпеченість та логістичне забезпечення (забезпечення сил під час операцій);
- захист (забезпечення захисту);
- консультації, командування та управління (забезпечення максимальної обізнаності та управління силами).

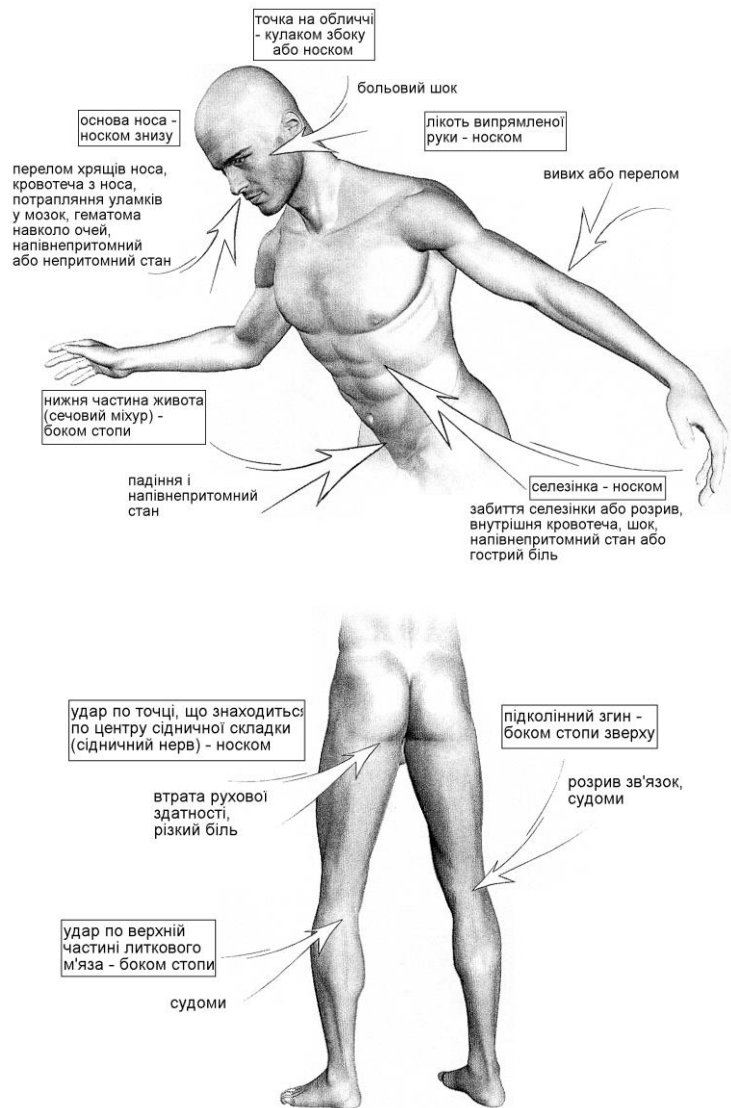
6.5. Концепція захисту від тероризму: імплементація пакета Празьких зобов'язань

За Програмою оборонних можливостей слідувала нова, більш сфокусована ініціатива, прийнята на Празькому саміті НАТО у листопаді 2002 року. НАТО прийняла новий тристоронній підхід до покращення своїх оборонних можливостей шляхом виконання Празьких зобов'язань щодо обороноздатності (ПЗО), створення Сил реагування НАТО (СРН) та раціоналізації військової командної структури. Також було прийнято нову Військову концепцію захисту від тероризму та ініційовано нове вивчення можливостей протиракетної оборони НАТО.

У рамках виконання Празьких зобов'язань щодо обороноздатності держави – члени НАТО взяли на себе політичні зобов'язання покращити можливості у таких восьми галузях:

- захист від застосування хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних агентів;
- розвідка, спостереження та визначення цілей;
- спостереження за землею з повітря;
- створення, формування та оснащення командної структури і органів зв'язку;
- бойова ефективність, враховуючи високоточну зброю та знешкодження протиповітряної оборони противника;
- стратегічні авіаційні та морські перевезення;

будь-якого з ХБРЯ агентів у межах та за межами зони відповідальності НАТО. Зазвичай батальйон діє у складі Сил реагування НАТО, але він може виконувати інші завдання, спрямовані на надання допомоги цивільним органам виконавчої влади країн – членів НАТО.

Початкових оперативних можливостей батальйон досяг у грудні 2003 року. Тринадцять держав – членів НАТО надали сили до складу батальйону під час першої ротації з грудня 2003 року до грудня 2004 року, яка проходила під проводом Чеської Республіки, а саме: Бельгія, Канада, Угорщина, Італія, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Іспанія, Туреччина, Велика Британія та Сполучені Штати Америки. Наступна річна ротація пройшла під проводом Німеччини, після неї – Іспанія. Інші держави будуть відповідальними за проведення наступних ротацій.

НАТО надала допомогу щодо ХБРЯ захисту Греції під час проведення Олімпійських та Параолімпійських ігор у серпні-вересні 2004 року. Ця допомога передбачала розгортання батальйону ХБРЯ захисту у Халкісі, Греція.

6.3. Протиракетна оборона: багаторівнева система захисту від терористичних атак

НАТО розробляє систему захисту від тактичних ракет для захисту розгорнутих сил НАТО, територій чи регіонів, що знаходяться під загрозою, від балістичних та крилатих ракет малого та середнього радіуса дії, а також літаків, безпілотних літальних апаратів та інших неочікуваних загроз, які можуть бути в результаті терористичних атак. Вона складається з багаторівневої системи захисту на низьких та великих висотах, враховуючи бойове управління, радар раннього оповіщення та різних видів перехоплювачів.

НАТО створила Міжнародний консорціум, що діє під проводом Міжнародної корпорації із застосування наукових винаходів (SAIC), для розвитку структур НАТО щодо захисту розгорнутих сил від загрози ураження балістичними ракетами та для розробки і введення в дію активної багаторівневої інтегрованої тестової платформи захисту від тактичних ракет. Очікується, що система захисту від тактичних ракет досягне початкових оперативних можливостей у 2010 році.

На додаток до цієї діяльності та з метою її покращання глави країн – членів Альянсу під час Празького саміту НАТО 2002 року ініціювали нове вивчення можливостей протиракетної оборони НАТО для оцінки можливих варіантів здійснення захисту територій держав-членів, сил та найбільших населених центрів від усіх видів терористичних ракетних загроз. Під час вивчення можливостей протиракетної оборони НАТО, що проводилося протягом 18 місяців консорціумом під проводом Міжнародної корпорації із застосування наукових винаходів (SAIC), основна увага приділялася критичним питанням архітектури управління та оптимального поєднання нових та наявних систем і можливостей.

РОЗДІЛ 6.
НАТО: ІНІЦІАТИВИ ОБОРОННИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПО
ЗАПОБІГАННЮ І ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ (СПІВРОБІТНИЦТВО
І ПАРТНЕРСТВО, ПОРОЗУМІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЯ)

6.1. Сучасні можливості подолання нових викликів, загроз, ризиків і небезпек

НАТО запроваджує серію заходів для подолання нових загроз, таких як тероризм та розповсюдження зброї масового знищення. Це сьогодні набуває особливої важливості, оскільки НАТО бере під свою егіду нові місії у віддалених регіонах (Афганістан тощо).

Ці нові місії потребують більшої чисельності військ, які можуть передислоковуватися на більші відстані у менші проміжки часу, але можуть забезпечити виконання, за необхідності, найбільш важливих операцій. Більше того, вони повинні бути відповідно обладнані та захищені для виконання небезпечних завдань. НАТО прийняла повий тристоронній підхід до покращення своїх оборонних можливостей: виконання Празьких зобов'язань щодо обороноздатності, створення Сил реагування НАТО та раціоналізація військової командної структури. Досягнення цих можливостей здійснюється на виконання пакета Празьких зобов'язань. До нього входять (празькі зобов'язання щодо обороноздатності (ПЗО), спрямовані на покращання можливостей у галузі стратегічних перевезень та повітряне спостереження за наземною обстановкою. Також це передбачає створення нової військової командної структури Альянсу та Сил реагування НАТО (СРН).

Тероризм, розповсюдження зброї масового знищення (ЗМЗ) та засобів доставки є основними загрозами для країн – членів НАТО. НАТО здійснила додаткові заходи, спрямовані на боротьбу з тероризмом з моменту прийняття на Празькому саміті НАТО Військової концепції захисту від тероризму. НАТО також розглядає можливість протиракетного захисту територій держав-членів, їх збройних сил та найбільших населених центрів. На Стамбульському саміті 2004 року глави країн – членів НАТО затвердили розширений перелік заходів, спрямованих на збільшення внеску НАТО в боротьбу з тероризмом.

6.2. Багатонаціональний батальйон хімічного, біологічного, радіологічного, ядерного захисту

Багатонаціональний батальйон НАТО з хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного (ХБРЯ) захисту створений для відсічі та подолання наслідків застосування зброї масового ураження та використання

РОЗДІЛ 4.
ВІТЧИЗНЯНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ
АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ СПЕЦНАЗ:
СТРУКТУРА, ХАРАКТЕРИСТИКА, ДИСЛОКАЦІЯ

4.1. Міжнародна антитерористична єдність (МАЄ)-(Україна-Київ)

Проведений аналіз показав, що на даний час Україна не розглядається лідерами міжнародних терористичних та релігійно-екстремістських організацій як об'єкт для здійснення терористичних атак. Водночас, існують окремі передумови та чинники, які посилюють загрозу виникнення терористичних проявів, таких, як присутність в Україні окремих прихильників міжнародних терористичних та релігійно-екстремістських організацій, спроби посилення фундаменталістського впливу в Україні, прискорення темпів радикалізації окремих осіб, які сповідують ідеологію релігійно-екстремістських організацій, значне збільшення міграційних потоків з країн із нестабільною політичною ситуацією, наявність в Україні дипломатичних представництв та установ іноземних держав, які беруть активну участь в антитерористичних операціях на територіях Іраку та Афганістану, а також наявність на території України об'єктів підвищеної техногенної небезпеки (атомних і гідроелектростанцій, хімічних підприємств, магістральних трубопроводів, об'єктів нафтової та газотранспортної систем).

Але в той самий час сучасний тероризм, як відомо, – це метод ведення війни, політики і пропаганди одночасно. І тому не є проблемою лише для країн із політичним, національним чи релігійним розбратом. Це вже проблема всієї світової спільноти. Справа у тому, що терористичні акти у США 11 вересня 2001 року кардинально змінили характер загроз міжнародній безпеці у світі. Вони продемонстрували можливість ураження значної кількості людей та об'єктів без застосування традиційної зброї. Тому в цих умовах Служба безпеки України, як основний орган у загальнодержавній антитерористичній системі, здійснює заходи, спрямовані на запобігання, виявлення та припинення терористичної діяльності, а також недопущення проникнення на територію України членів міжнародних терористичних і релігійно-екстремістських організацій. Все це відбувається в рамках відведеної Службі компетенції, у відповідності до вимог українського законодавства та в рамках міжнародних угод про співробітництво в боротьбі з тероризмом. СБУ приділяється постійна увага розвитку та поглибленню співробітництва з правоохоронними органами й спецслужбами іноземних країн, у тому числі – в рамках діяльності антитерористичних структур ООН, НАТО, ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС та СНД. Так впродовж 2003-2007 років СБУ закрито в'їзд на територію України 1692 особам, які підозрюються в причетності до тероризму. Тільки 116 осіб отримали таку заборону впродовж 2007 року. Також лише за останні п'ять років видворено з України 53 іноземних громадянина, які, за оперативними даними, співпрацювали з міжнародними терористичними організаціями. Крім того, на підставі „консолідованого списку” Ради Безпеки ООН, з червня 2002 року заборонено

вїзд в Україну 186 членам руху „Талібан” та „Аль-Кайди”.

Крім того, з огляду на те, що сучасний тероризм самовдосконалюється, використовуючи досягнення науки й техніки, СБУ впроваджуються новітні технології розшуку злочинців, які використовують електронні телекомунікаційні засоби. Зокрема, у взаємодії з ФБР США встановлено зловмисника, який надсилав на офіційну електронну адресу Секретаріату Президента України анонімні електронні повідомлення з інформацією про підготовку серії терористичних актів на території України та посягань на життя державних діячів України. В іншому випадку, з підключенням партнерських спецслужб США, Німеччини, Італії, Румунії, в стислі терміни встановлено іноземця, який надсилав погрози життю та здоров'ю на адресу однієї з вищих посадових осіб України.

Тому стверджувати, що міжнародний тероризм Україні не загрожує сьогодні не можна. Останні тенденції в цій сфері не дають можливості однозначно все передбачити, оскільки чинники, які формують сприйняття цієї проблеми в суспільстві, не є втішними. Один з них – екстремістська діяльність окремих українських громадян. Тому в переліку пріоритетних завдань Служби безпеки України залишається попередження, виявлення та недопущення здійснення на території нашої держави терористичних актів. Останнім часом акції з терористичними ознаками набувають все більш зухвалою характеру, і це призводить до загострення криміногенної ситуації в державі. Тривожним для нас є вчинення екстремістських дій із застосуванням вибухових речовин, вогнепальної та холодної зброї, шляхом підпалу та із застосуванням фізичного насильства.

Тільки у 2007 році та першому кварталі 2008 року розкрито 172 прояви терористичного характеру. Понад 40 осіб притягнуто до кримінальної відповідальності, 21 особу – до адміністративної відповідальності. Підрозділами СБ України у взаємодії з органами міліції із незаконного обігу вилучено 282 одиниці вогнепальної зброї, 255 гранат, 280 кг вибухівки, близько 40 тис. набоїв різного калібру, 42 електродетонатори та 238 саморобних вибухових пристроїв. За даними фактами порушено 230 кримінальних справ за ознаками злочинів, пов'язаних із незаконним поводженням з вогнепальною зброєю та вибухівкою. Переважна більшість цих проявів була розкрита завдяки оперативному реагуванню, правильній оцінці первинних даних та організації оперативно-розшукових заходів у перші години після вчинення злочинів.

Окрім того, поява в Україні об'єднання – Міжнародна антитерористична єдність (МАЄ) – це теж відповідь на виклик часу. МАЄ – це громадський рух, консолідований на основі усвідомлення і протидії глобальній загрозі, – тероризму, в будь-яких його формах і проявах. МАЄ ставить своїм завданням підвищення рівня поінформованості громадськості, досягнення єдиного розуміння сутності сучасного тероризму, формування і застосування інформаційних і новітніх інноваційних технологій для створення ефективної системи заходів підтримки стратегії боротьби з міжнародним тероризмом.

Учасниками руху МАЄ можуть бути всі, хто розділяє його ідеї і готовий до співробітництва, незалежно від політичних, релігійних та інших

У травні 2006 року в АТЦ відкрито український сегмент Віртуального центру ГУАМ по боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, розповсюдженням наркотиків та іншими небезпечними видами злочинів.

5.2.9. Контактна інформація штабу АТЦ

5.2.7. Міжнародне співробітництво

Антитерористичний центр активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема Контртерористичним комітетом (КТК) і Управлінням з наркотиків та злочинності (УНЗ) ООН, контртерористичною мережею ОБСЄ, Комітетом експертів Ради Європи з питань боротьби з тероризмом (CODEXTER).

5.2.8. Структура віртуального центру ГУАМ

переконань.

Основними напрямками діяльності МАЄ є:

1. Комплексне дослідження феномену тероризму, інформаційних і суспільних технологій попередження та протидії терористичним і екстремістським проявам.

2. Координація формування і розвиток недержавної складової системи національної безпеки України.

3. Сприяння побудові нової архітектури національної безпеки на основі збалансованого співвідношення державного і недержавного компонентів.

4. Вивчення і аналіз факторів щодо характеру загроз міжнародній безпеці у світі та їх вплив на тероризм і екстремізм, відпрацювання підходів до вдосконалення світового порядку.

5. Розробка і впровадження концептуальних моделей суспільства, стійкого до проявів тероризму та екстремізму.

Перш за все необхідно відзначити три базові складові безпеки: *безпека держави, суспільства і особи*. Розвитком цих трьох складових з моменту свого створення займається громадська організація Міжнародна антитерористична єдність.

Таким чином, проекти МАЄ будуються на принципах непротивності і конструктивності. Вони спрямовані на пошук компромісів і зважених, професійних шляхів вирішення проблем і конфліктних ситуацій.

На рівні державної безпеки велике значення має вивчення юридичних аспектів безпеки, можливостей використання прямих і зворотних зв'язків суспільства і держави, здатності до розробки і вдосконалення відповідного законодавства.

У законодавчій сфері МАЄ розроблені проекти законів „Про зброю”, „Про охоронну діяльність”, „Про детективну діяльність”, „Про служби безпеки юридичних осіб і інших суб'єктів господарської діяльності”, „Про комерційну таємницю”. Розроблена і направлена до Верховної Ради „Концепція недержавного забезпечення безпеки особистості і підприємницької діяльності в Україні”.

У рамках побудови недержавної системи безпеки вперше в Україні і на пострадянському просторі введена нова спеціальність „Управління фінансово-економічною безпекою”.

На рівні суспільної безпеки фахівці з безпеки повинні навчатися методам запровадження соціально-значимих акцій, заходів, форумів, конгресів, і тому подібне, які забезпечують можливості діалогу, обговорення проблемних питань, спілкування потенційних суб'єктів протистояння, які направлені перш за все на колективне виконання рішень і досягнення компромісів. Велике значення має також здатність фахівців розробляти технології і методи моніторингу, направлені на своєчасне виявлення конфліктогенних і теророгенних ситуацій.

МАЄ реалізує громадянський Проект „Формування недержавної системи безпеки підприємництва”, мета якого – створення ефективного механізму забезпечення безпеки підприємств, як основи їх успішної діяльності і розвитку в умовах перманентних ризиків і загроз ринкової економіки

України.

Фахівці МАЄ приймають активну участь в реалізації „Концепції корпоративної безпеки членів УСПП”.

На рівні безпеки особи велике значення має викладання дисциплін, які стосуються поведінки людини в екстремальних ситуаціях: коли він став об'єктом терористичних або екстремістських дій, при загрозі таких дій, при стихійних лихах і тому подібне. Крім того, важливими є дисципліни, які дозволяють створювати нові програми особистої безпеки, динамічно змінювати конфігурацію і структуру існуючих програм.

4.2. Антитерористичний центр СБУ (Україна-Київ)

Антитерористичний центр при СБ України створено згідно з Указом Президента України 11 грудня 1998 року. Його основним завданням є координація діяльності органів виконавчої влади з попередження та припинення терористичних актів.

Після прийняття у 2003 році Закону України „Про боротьбу з тероризмом” у державі створено правову базу боротьби з тероризмом.

Відповідно до Закону України „Про боротьбу з тероризмом” на антитерористичний центр (АТЦ) покладаються такі завдання:

- розробка концептуальних засад та програм боротьби з тероризмом;
- збирання, узагальнення, аналіз та оцінка інформації про стан і тенденції розвитку тероризму в Україні та за її межами;
- організація та проведення антитерористичних операцій, а також координація діяльності суб'єктів, що ведуть боротьбу з тероризмом або залучаються до конкретних антитерористичних операцій;
- організація та проведення командно-штабних навчань і тренувань;
- участь у підготовці міжнародних договорів України та надання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України у сфері боротьби з тероризмом, фінансування проведення суб'єктами, що ведуть боротьбу з тероризмом, антитерористичних операцій, а також проведення заходів щодо попередження, виявлення та припинення терористичної діяльності;
- взаємодія зі спецслужбами, правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з проблем антитерористичної діяльності.

До участі в антитерористичній операції, крім суб'єктів, що безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, можуть бути залучені інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові особи, а також громадяни за їх згодою. Так до складу штабу АТЦ при СБ України входять міжвідомча координаційна комісія у складі 18 міністерств і відомств – суб'єктів боротьби з тероризмом і 27 регіональних координаційних груп місцевих органів державної влади.

Регіональна координаційна група АТЦ при управлінні Служби безпеки в Хмельницькій області виконує такі завдання:

- координує діяльність боротьби з тероризмом, забезпечує моніторинг терористичних загроз в регіоні – збирає у встановленому порядку,

5.2.5. Державна прикордонна служба

Державна прикордонна служба України

- попередження виявлення та припинення:
- спроб перетинання терористами державного кордону України;
- незаконного переміщення через державний кордон України зброї, вибухових, отруйних, радіоактивних речовин;
- забезпечення безпеки морського судноплавства в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України під час проведення антитерористичних операцій;
- надання АТЦ при СБУ необхідних сил та засобів під час проведення антитерористичних операцій на території пунктів пропуску через державний кордон України, інших об'єктів, розташованих на державному кордоні або у прикордонній смузі.

5.2.6. Повноваження інших суб'єктів з протидії тероризму

Повноваження інших суб'єктів (Закон України «Про боротьбу з тероризмом», стаття 6):

- здійснення заходів щодо запобігання, виявлення і припинення терористичних актів та злочинів терористичної спрямованості;
- розробка і реалізація попереджувальних, режимних, організаційних, виховних та інших заходів;
- забезпечення умов проведення антитерористичних операцій на об'єктах, що належать до сфери їх управління;
- надання відповідним підрозділам під час проведення таких операцій матеріально-технічних та фінансових засобів, засобів транспорту і зв'язку, медичне обладнання і медикаменти, інших засобів, а також інформацію, необхідну для виконання завдань щодо боротьби з тероризмом.

До участі в антитерористичній операції, крім суб'єктів, що безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, можуть бути залучені інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові особи, а також громадяни за їх згодою.

5.2.3. Міністерство оборони України

Міністерство оборони України

- забезпечення безпеки об'єктів Збройних Сил України;
- організація підготовки та застосування сил і засобів Сухопутних військ, Військово-Повітряних Сил та Військ Протиповітряної оборони, Військово-Морських Сил Збройних Сил України;
- участь у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах та в разі виникнення терористичних загроз безпеці держави із-за меж України.

5.2.4. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від Чорнобильської катастрофи

Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій

- здійснення заходів щодо захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з технологічними терористичними проявами та іншими видами терористичної діяльності;
- участь у заходах з мінімізації та ліквідації наслідків таких ситуацій під час проведення антитерористичних операцій;
- проведення учбово-практичних заходів з метою підготовки населення до дій в умовах терористичного акту.

узагальнює, аналізує та прогнозує інформацію щодо можливих терористичних проявів та передумов до них, розробляє рекомендації, спрямовані на вдосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом, підвищення ефективності заходів по виявленню і усуненню причин та умов, які сприяють вчиненню терористичних актів;

– проводить командно-штабні і тактико-спеціальні навчання та тренування в області, розробляє превентивні антитерористичні плани стосовно ймовірних об'єктів і напрямів терористичних посягань у регіоні;

– здійснює розрахунки сил та засобів, які можуть використовуватись у протидії терористичним проявам; організовує і проводить антитерористичні операції.

Для виконання вищевказаних завдань залучаються сили і засоби управлінь Служби безпеки, міністерств внутрішніх справ України, надзвичайних ситуацій в області, Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України, Державного департаменту з питань виконання покарань, підрозділів спеціального призначення „Альфа”, „Сокил”, „Беркут”, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

На випадок необхідності здійснення силових дій в рамках проведення антитерористичної операції по фізичній нейтралізації членів терористичних груп у складі РКГ АТЦ створена зведена бойова група з числа співробітників підрозділів спеціального призначення обласних управлінь Служби безпеки та Міністерства внутрішніх справ України в області.

Фінансування АТЦ при СБ України у відповідності до статті 7 Закону України „Про боротьбу з тероризмом” здійснюється з державного бюджету України. Фінансування матеріально-технічного та організаційного забезпечення діяльності РКГ АТЦ при обласному управлінні СБУ державним бюджетом не передбачено. Поряд з тим, завдяки фінансуванню цих заходів обласним бюджетом в останні 3 роки вдалося вирішити цілу низку організаційних питань в діяльності РКГ АРЦ та її штабу, що дозволило покращити ефективність управління силами та засобами РКГ, які залучаються до проведення антитерористичних операцій. Разом з тим, актуальною залишається потреба забезпечення зведеної бойової групи РКГ АТЦ окремо визначеними спеціальними засобами, амуніцією та бойовим спорядженням.

Антитерористичний центр активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема Контртерористичним комітетом (КТК) і Управлінням з наркотиків та злочинності (УНЗ) ООН, контртерористичною мережею ОБСЄ, Комітетом експертів Ради Європи з питань боротьби з тероризмом (CODEXTER).

У травні 2006 року в АТЦ відкрито український сегмент Віртуального центру ГУАМ по боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, розповсюдженням наркотиків та іншими небезпечними видами злочинів.

4.3. Всесвітній Антикримінальний і Антитерористичний Форум (WAAF)-(Німеччина-Берлін)

Особливих успіхів сьогодні в суспільстві досяг кримінал. Злочинність

перейшла в нову фазу – транснаціональну, більш упевнено ламає державні кордони перетворюючись у всесвітню кримінальну систему, виникає загроза безпеки об'єднаним націям з боку мафіозних організацій, що об'єднуються.

Світове співтовариство багато робить для протистояння організованим злочинності і міжнародному тероризму. Але офіційній дипломатії та вузькопрофесійному співробітництву правоохоронних органів – не все під силу. Необхідно об'єднати зусилля здорових сил усіх країн і єдиним фронтом виступити проти інтернаціонального різномовного криміналу. Перші кроки в цьому напрямку вже зроблені. Створено Всесвітній Антикримінальний і Антитерористичний Форум зі штаб-квартирою у Берліні.

Всесвітній антикримінальний і антитерористичний форум (ВААФ) був створений у грудні 2000 року на Віденському самміті. Ідею створення форуму підтримали представники ООН, Ради Європи, Євросоюзу, Інтерполу, Європолу, керівники правоохоронних органів США, Центральної і Східної Європи, СНД, юристи, економісти, соціологи, політологи, керівники міжнародних і національних громадських організацій, бізнесмени, релігійні конфесії, ЗМІ 42 країн. Засновниками ВААФ виступили делегати від Австрії, Білорусі, Великобританії, Німеччини, Єгипту, Ізраїлю, Йорданії, Латвії, Росії, США, України (О.М. Чистяков), Франції, Швейцарії.

Створення ВААФ обумовлено загостренням криміногенної ситуації у світі. Підтримуючи ідеї ВААФ зі створення єдиного міжнародного фронту антикримінальних і антитерористичних сил, ініціативна група ВААФ в Україні пройшла процедуру реєстрації, і в жовтні 2001 року була заснована Міжнародна громадська організація „Міжнародний Антикримінальний і Антитерористичний комітет” (МААК).

Таким чином ВААФ був сформований для створення єдиного міжнародного фронту антикримінальних і антитерористичних сил. Під егідою ВААФ люди влади, спеціалісти, вчені, представники ділових, фінансових кіл, журналісти об'єднують зусилля і професійні можливості для боротьби з криміналом.

Форум прогнозує тенденції розвитку криміногенної ситуації у світі, розробляє стратегію і тактику протидії терористичним актам, захопленню заручників, фінансовим махінаціям, відмиванню грошей, незаконному обігу наркотиків, зброї, культурних цінностей, злочинам в сфері високих технологій, корупції, нелегальній міграції, дитячій порнографії, проституції та іншим видам злочинності.

Форум надає консалтингову підтримку зацікавленим особам і організаціям при здійсненні антикримінальних програм і проектів.

Форум аналізує і узагальнює інформацію, здійснює наукові дослідження, проводить конференції і семінари з проблем організованої злочинності і тероризму.

ВААФ сприяє зближенню позицій країн у розробці єдиних підходів до боротьби з організованою злочинністю і тероризмом, стимулює уніфікацію і гармонізацію законодавства різних країн.

Основне завдання Форуму – розробка концепцій національної антикримінальної стратегії, співставлення програми протидії

5.2. Суб'єкти боротьби з тероризмом

5.2.1. Служба безпеки України

Служба безпеки України

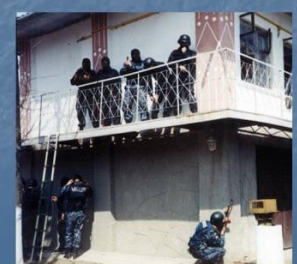
- проведення оперативно-розшукових заходів;
- проведення оперативно-технічних заходів;
- здійснення досудового слідства;
- забезпечення безпеки від терористичних посягань установ України за межами її території, їх співробітників та членів їхніх сімей.

5.2.2. Міністерство внутрішніх справ України

Міністерство внутрішніх справ України

- запобігання, виявлення та припинення злочинів;
- надання Антитерористичному центру при Службі безпеки України необхідних сил та засобів;
- забезпечення їх ефективного використання під час проведення антитерористичних операцій.

пропозицій щодо вдосконалення законодавства України у сфері боротьби з тероризмом, фінансування проведення суб'єктами, що ведуть боротьбу з тероризмом, антитерористичних операцій, а також проведення заходів щодо попередження, виявлення та припинення терористичної діяльності;

– взаємодія зі спецслужбами, правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з проблем антитерористичної діяльності.

Структурно АТЦ складається з Міжвідомчої координаційної комісії та Штабу, а також координаційних груп і їх штабів при регіональних органах Служби безпеки України.

Штаб є виконавчим робочим органом Центру, який здійснює поточну організаційну роботу з виконання покладених на АТЦ завдань.

Діяльність координаційних груп при регіональних органах СБ України відображає структурованість Антитерористичного центру відповідно до адміністративно-територіального устрою держави та значно підвищує мобільність Центру у вирішенні покладених на нього завдань.

Організація боротьби з тероризмом в Україні та забезпечення її необхідними силами, засобами та ресурсами здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади беруть участь у боротьбі з тероризмом у межах своєї компетенції, визначеної законами та прийнятими на їх основі іншими нормативно-правовими актами.

транснаціональній злочинності, розробка конкретних рекомендацій. ВААФ сподівається стати надійним союзником ООН в її протидії зростанню криміналу у світі.

4.4. Міжнародний Антикримінальний і Антитерористичний комітет (МААК)-(Україна-Київ)

За останні 30 років світова злочинність зросла в 4 рази, у тому числі на території колишнього СРСР – у 8 разів, в США – у 8 разів, у Великобританії і Швеції – у 7 разів, у Франції – в 6 разів, в Німеччині – в 4 рази, в Японії – в 2 рази.

За даними МВФ, щорічно у світі відмивається від 500 млрд. до 1,5 трільйона доларів, що становить 5% світового валового продукту.

За даними рейтингового агентства „Стандарт і Пауерс” можливості інвесторів втратити упродовж п'яти років всі вкладення, якщо вони йдуть в країни з середнім чи високим ступенем корупції, оцінюються від 50% до 100%.

За даними Всесвітнього Банку щорічно на підкуп урядовців і політиків витрачається понад 80 млрд. доларів.

Загальний об'єм операцій в наркобізнесі в кінці 90-х років перевищував 500 млрд. доларів. Біля 90 млрд. доларів, отриманих в результаті незаконного обігу наркотиків, відмивається і використовується у якості легальних інвестицій.

Щорічно, транснаціональні злочинні товариства незаконно вивозять більше одного млн. нелегальних мігрантів, доходи від цієї злочинної діяльності перевищують 3,5 млрд. доларів.

Країни, що розвиваються, витрачають до 14% валового внутрішнього продукту на боротьбу зі злочинністю. Розвинуті країни – 5%. Цей показник має стійку тенденцію до збільшення.

МООК:

– сприяє підвищенню рівня поінформованості суспільства про небезпеку, масштаби транснаціональної організованої злочинності і міжнародного тероризму, необхідності адекватного реагування на ці глобальні виклики з боку міжнародного співтовариства;

– дозволяє більш глибоко розуміти умови і причини, що породжують міжнародну злочинність, пошуку і пропаганді найбільш ефективних методів боротьби з нею;

– дозволяє розвивати існуючі і створювати нові універсальні методи, які направлені на боротьбу зі злочинністю і не допускати її подальшу консолідацію і зростання впливу на глобальному, регіональному і національному рівнях;

– сприяє розвитку співпраці і налагоджуванню взаємодії між професіоналами з правоохоронних органів різних країн;

– зближує позиції країн у сфері розробки основних підходів до вирішення проблем боротьби з організованою злочинністю і тероризмом;

– готує рекомендації щодо удосконалення міжнародно-правової бази і гармонізації національного законодавства держав;

– надає інформаційну, наукову, організаційну і матеріально-технічну підтримку юридичним і фізичним особам, що приймають участь в програмах і проектах, направлених на боротьбу з транснаціональною злочинністю і тероризмом;

– сприяє прогнозуванню тенденцій розвитку кримінальної ситуації в світі, оцінці ступеню небезпеки і масштабів організованої злочинності і тероризму на національному і міжнародному рівнях;

– реалізує в Україні рекомендації ВААФ;

– бере участь у розробці елементів стратегії і тактики дій на національному, регіональному й міжнародному рівнях з боротьби з тероризмом і організованою злочинністю, в тому числі такими їх видами, як: терористичні акти; викрадення людей; захоплення заручників; фінансові махінації; відмивання доходів від злочинної діяльності; незаконний обіг наркотичних речовин і психотропних засобів; незаконний обіг зброї, ядерних матеріалів та радіоактивних речовин; незаконний обіг культурних цінностей; злочини у сфері високих технологій; корупція; нелегальна міграція; сексуальна експлуатація дітей, дитяча порнографія і проституція та ін.

До комітету входять 7 департаментів: департамент аналізу інформації та стратегічних оцінок; департамент міжнародних відносин; департамент зв'язку з органами влади та неурядовими організаціями; департамент зв'язку із засобами масової інформації; департамент фінансово-економічний і матеріально-технічний; департамент розвитку комітету, організаційної та методичної допомоги осередкам в Україні та представництвам МГО „МОО” за кордоном; департамент організаційно-штатної і кадрової роботи.

Керівними органами комітету є конференція; голова комітету; правління комітету; ревізійна комісія.

До комітету входять осередки, створені в обласних центрах та великих містах України.

Одним із прикладів підтримки міжнародного іміджу України є звернення Міжнародної громадської організації „Міжнародний антикримінальний і антитерористичний комітет” до Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) з проханням виключити нашу країну із ганебного, так званого „чорного” списку.

20-21 січня 2004 року в Москві відбулася Міжнародна конференція „Світова спільнота проти глобалізації злочинності і тероризму”, організована Всесвітнім антикримінальним і антитерористичним форумом (ВААФ), Комітетом Держдуми РФ з безпеки, Російським національним антикримінальним і антитерористичним фондом за підтримки фондів Конрада Аденауера і Фрідріха Еберта.

На конференцію прибули делегації з понад 20 країн, у тому числі з Німеччини, Ізраїлю, Італії, США, України, Франції, а також ряду впливових міжнародних організацій. Серед членів делегацій були відомі парламентарії, вчені-юристи, представники спецслужб і правоохоронних органів, дипломати.

Делегат від України Олексій Чистяков виступив з основною доповіддю на тему: „Протидія відмиванню „брудних коштів” і фінансуванню тероризму:

РОЗДІЛ 5. ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИТЕРОРИСТИЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ УКРАЇНИ

5.1. Завдання, структура, дислокація підрозділів антитерористичного центру при Службі безпеки України

Для організації і проведення антитерористичних операцій та координації діяльності суб'єктів, які ведуть боротьбу з тероризмом чи залучаються до антитерористичних операцій, згідно з Указом Президента України 11 грудня 1998 року створено Антитерористичний центр при СБ України.

Положення про Антитерористичний центр при СБ України затверджує Президент України за поданням Кабінету Міністрів України. Після прийняття у 2003 році Закону України «Про боротьбу з тероризмом» у державі створено правову базу боротьби з тероризмом.

Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» на АТЦ покладається:

- розробка концептуальних засад та програм боротьби з тероризмом;
- збирання, узагальнення, аналіз та оцінка інформації про стан і тенденції тероризму в Україні та за її межами;
- організація та проведення антитерористичних операцій, а також координація діяльності суб'єктів, що ведуть боротьбу з тероризмом або залучаються до конкретних антитерористичних операцій;
- організація та проведення командно-штабних навчань і тренувань;
- участь у підготовці міжнародних договорів України та надання

чотири місяці раніше, ніж у Литві. В той період щорічно реєструвалось майже 600 тисяч злочинів, 40 відсотків з них – тяжкі. Відмічався також небачений розгул корупції.

Але не судилося... Після невдалих двох обговорювань в парламенті законопроектів про НБР вони були зняті з подальшого обговорення. Відповідно без правового забезпечення перестало функціонувати і НБР! За оцінками міжнародних експертів, останні шість років Україна постійно входить в десятку найбільш корумпованих держав світу.

Із Постанови Верховної Ради України від 5 липня 2001 року: «Визнати, що рівень корупції в державі досяг надзвичайно великого рівня і реально загрожує конституційним основам державного ладу в Україні. Заходи боротьби з цим потворним політико-юридичним явищем є недостатнім, некваліфікованими і мають, в основному, імітаційний характер».

Визнати недоліки – мабуть, цього замало, потрібні негайні практичні дії, але у нас поки що навпаки: «і чужого не навчаємось, і свого цураємось»¹.

громадська підтримка і контроль”. Він поінформував світову громадськість про те, що конкретно зроблено в Україні для приведення законодавства у відповідність зі світовими стандартами, як розвивається структура державного фінансового моніторингу; показав роль громадських організацій і громадян у вирішенні не лише питань, що стосуються боротьби з відмиванням „брудних грошей”, але й боротьби зі злочинністю, у тому числі з транснаціональною.

На московській зустрічі були представлені матеріали київської конференції у 2-х томах „Протидія відмиванню „брудних коштів” і фінансуванню тероризму: громадська підтримка і контроль”.

На московській конференції Олексію Чистякову було вручено Сертифікат ВААФ про прийом МГО „Міжнародний антикримінальний і антитерористичний комітет” в Україні до дійсних членів Всесвітнього антикримінального і антитерористичного форуму.

МААК – це вплидова громадська організація із більш ніж 50 тис. зареєстрованих в Україні громадських організацій, яка зайняла патріотичну позицію в захисті міжнародного іміджу нашої держави. В результаті спільних з урядом зусиль 25 лютого 2004 року Україну було виключено із „чорного” списку FATF.

5 березня 2004 року на ім’я Чистякова О.М. надійшов лист від голови правління ВААФ, в якому повідомлялося таке: „Висловлюю велику вдячність за Вашу діяльну участь у роботі II Міжнародної конференції „Світова спільнота проти глобалізації злочинності й тероризму”. Ваш виступ і ділові зауваження виявилися дуже корисними для нас. Ми були б дуже раді продовжити контакти з таким обізнаним професіоналом-спеціалістом у розумінні тих проблем, над вирішенням яких працює ВААФ. Разом ми можемо зробити багато!”

На нашу думку, щорічні заходи ВААФ стануть своєрідним „Антикримінальним Давосом”, де в неформальній обстановці, в обхід протокольних, дипломатичних, політичних перепон будуть обговорюватись проблеми, пов’язані з глобалізацією злочинності, виробляться рекомендації щодо розвитку міжнародних стандартів законодавства, створенню єдиних принципів системи правосуддя і діяльності правоохоронних органів.

Підтримуючи ідеї ВААФ, ініціативна група в Україні пройшла процедуру реєстрації і в жовтні 2001 року був заснований Міжнародний Антикримінальний і Антитерористичний Комітет.

Мета цього Комітету створити єдиний міжнародний фронт антикримінальних і антитерористичних сил, об’єднати широку громадськість для приборкання росту транснаціональної організованої злочинності і тероризму. Ми запрошуємо до роботи Комітету державні і недержавні структури, державних діячів, вчених, представників ділових, фінансових кіл, культури, засобів масової інформації, професіоналів правоохоронних органів, юристів, підприємців. Іншими словами, для досягнення цілей Комітет повинен об’єднати цвіт суспільства, інтелект України, який має запрацювати на Україну.

Комітет приступив до розробки програм щодо сприяння органам влади, в

¹ Пастушенко В.М. У чужого не навчаємось, і свого цураємось // Криминальная хроника, 2002, № 10 (39), октябрь. – С. 4.

тому числі МВС, СБУ, МО, Держкомкордон, МНС, Митної служби та іншим державним і недержавним структурам у профілактиці та протидії транснаціональній організованій злочинності і міжнародному тероризму.

МААК – не альтернатива правоохоронним органам, а їх помічник і додаткова можливість для зв'язку з міжнародними організаціями.

Комітет звертається до всіх національних і міжнародних організацій, закладів, громадян, з пропозицією взяти участь в заходах МААК і стати партнерами з безпеки.

4.5. Міжнародна контртерористична асоціація (МКТА)-(Німеччина-Нюрнберг)

Основні напрями діяльності пов'язані з розробкою і реалізацією спеціальних навчальних і тренінгових програм для державних та недержавних служб безпеки і охорони.

Пріоритетні напрями діяльності:

- підготовка інструкторського складу і керівників;
- підготовка груп спеціального призначення;
- проведення комплексних ситуаційно-тренінгових навчань;
- організація курсів навчання на базі МКТА та за кордоном;
- організація і проведення профілактичних курсів;
- проведення професійного тестування;
- підготовка жіночого контингенту служб охорони і безпеки;
- розробка і реалізація концепції безпеки;
- підготовка спеціальних інструкторів по пейнтболу;
- підготовка спеціалістів для роботи і виживання в екстремальних ситуаціях.

4.6. Національне центральне бюро Інтерполу (Україна-Київ)

Структура Інтерполу передбачає функціонування в кожній державі-члені Національного центрального бюро Інтерполу (далі – НЦБ Інтерполу або НЦБ) – підрозділу, який безпосередньо забезпечує міжнародне співробітництво правоохоронних органів своєї держави в рамках Інтерполу.

В Україні таким підрозділом є Національне центральне бюро Інтерполу (далі – НЦБ Інтерполу України), яке функціонує в структурі Міністерства внутрішніх справ України та організовує міжнародне співробітництво всіх правоохоронних органів нашої держави в рамках Організації.

Зокрема, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України „Про Національне центральне бюро Інтерполу” від 25 березня 1993 року № 220, взаємодія правоохоронних органів України з компетентними органами зарубіжних держав щодо вирішення питань боротьби зі злочинністю, що має транснаціональний характер або виходить за межі країни, здійснюється лише через Національне центральне бюро Інтерполу.

Порядок використання правоохоронними органами України можливостей НЦБ Інтерполу для співробітництва з Генеральним секретаріатом Інтерполу та правоохоронними органами зарубіжних держав під час здійснення заходів, пов'язаних з попередженням, розкриттям та розслідуванням злочинів, які

Литві показав, що йому неодмінно потрібна незалежність і більш широкі повноваження. Незалежність в роботі потрібна, перш за все, від уряду.

У травні 2000 року саме з цього приводу був прийнятий Закон Литовської Республіки «Про спеціальне бюро розслідувань Литви», згідно з яким бюро стало підзвітним тільки Президентові та Парламенту Литви з повноваженнями боротьби з корупцією на найвищих урядових рівнях.

За своєю структурою СБР складається з відділу розслідувань, департаменту розвідувальної діяльності, аналітично-організаційного, юридичного відділів, відділу кадрів і внутрішніх розслідувань та відділу інформаційних технологій. Регіональні представництва СБР знаходяться в Паневежисі, Клайпеді, Шауляї і Каунасі.

Для успішного попередження та розслідування випадків корупції співробітникам СБР відповідним законодавством надані права перевіряти пошту та інформацію в електронному вигляді, таємно переглядати кореспонденцію, телеграфну та іншу інформацію, прослуховувати телефонні розмови та робити їх записи (щодо відповідної особи), використовувати спеціальне обладнання, таємно перевіряти житлові приміщення, входити та перевіряти приміщення підприємств, установ та організацій, користуватись інформацією, якою володіють підприємства, установи та організації.

У пунктах перетину кордону, на митницях та в інших місцях співробітники СБР, пред'явивши службовий знак і посвідчення, мають право перевіряти документи осіб, проводити обшук і супроводжувати у місця попереднього утримання, зупиняти та оглядати транспортні засоби, а також накладати арешт на особисті речі або документи у встановленому порядку.

Вказані повноваження дають можливість ефективно проводити розслідування випадків корупції у сферах державного сектору, приватизації, органах місцевого самоврядування, правоохоронних органах, а також іноземних капіталовкладень.

Успішне функціонування СБР дало можливість Литві створити національну систему попередження випадків корупції, вдосконалити правову систему і усунути прогалини та колізії у правовому регулюванні економічної, комерційної, фінансової, управлінської та інших сфер, вдосконалити порядок розкриття фактів корупції і забезпечити невідворотність відповідальності, налагодити двосторонні регіональні та міжнародні відносини з установами зарубіжних держав, залучених до аналогічної діяльності.

Співробітники СБР приділяють велику увагу профілактиці (попередженню) випадків корупції, об'єднуючи свої зусилля з громадськими організаціями та суспільством в цілому у визначенні причин та умов розвитку корупції.

Тільки у 1998-2001 роках СБР розкрито 523 злочини та виявлено 563 державних службовця і посадових особи, які їх скоїли.

Як бачимо, досвід роботи спеціального органу боротьби з корупцією в Литовській Республіці позитивний і досить результативний.

Добрі наміри щодо створення спеціального органу для боротьби з корупцією є і в Україні. Указом Президента України від 24 квітня 1997 року було створено Національне бюро розслідувань України (НБР), тобто на

Інтерполу та дотримання основних прав людини щодо захисту інформації про особу.

Підставами для міжнародного співробітництва в рамках Інтерполу є:

- розшук особи з метою екстрадиції;
- отримання інформації про особу, яка підозрюється у вчиненні злочину;
- інформування правоохоронних органів інших держав про протиправну діяльність особи;
- встановлення місцезнаходження осіб, зниклих безвісти;
- встановлення місцезнаходження свідків або потерпілих;
- ідентифікація осіб та невпізнаних трупів;
- встановлення місцезнаходження та ідентифікація речей;
- отримання інформації про спосіб вчинення злочину, відомостей про дії осіб, події та обставини, що мають відношення до вчиненого злочину;
- вилучення заборонених речовин та предметів;
- отримання інформації про протиправну діяльність організованих злочинних груп та злочинних організацій, а також їх членів;
- отримання аналітичної, наукової, статистичної та довідкової інформації з питань правоохоронної діяльності.

Інтерпол – це чітко налагоджена система обміну криміналістично-значущою інформацією, яка дозволяє користувачам, якими є правоохоронні органи, обмінюватися даними і взаємодіяти під час попередження, розкриття та розслідування злочинів.

Схематично канал проходження інформації або здійснення взаємодії виглядає так: практичний підрозділ правоохоронного органу України → територіальний підрозділ НЦБ Інтерполу → НЦБ Інтерполу України → НЦБ Інтерполу іноземної держави → поліцейський (практичний) підрозділ правоохоронного органу іноземної держави. Так само можна проілюструвати зворотній зв'язок: поліцейський підрозділ іноземної держави → НЦБ Інтерполу іноземної держави → НЦБ Інтерполу України → територіальний підрозділ НЦБ Інтерполу → практичний підрозділ правоохоронного органу України.

4.7. Спеціальне бюро розслідувань Литовської Республіки – (Литва-Вільнюс)

Вивчаючи практику боротьби з організованою злочинністю і корупцією в країнах Південної та Північної Америки, Азії та Європи, приходимо до висновку, що ефективність цієї важливої роботи залежить не тільки від своєчасно прийнятих жорстких законів з цього приводу, а і від того, як вони виконуються, та чи є у наявності в державі відповідні спеціальні служби (органи), спроможні вести безкомпромісну боротьбу з цим злом.

Пам'ятаючи про те, що глобальних рецептів від корупції не існує, маємо зупинитись на позитивному досвіді створення і роботи спеціальної служби для боротьби з корупцією, яка діє в Литві.

Для захисту людини, суспільства та держави від корупції ще у вересні 1997 року при Міністерстві внутрішніх справ Литовської Республіки було створено Спеціальне бюро розслідувань (СБР). Досвід роботи цього органу в

мають транснаціональний характер або виходять за межі України визначаються чинним законодавством України.

Нормативними актами, які безпосередньо визначають засади діяльності робочого апарату НЦБ Інтерполу є:

- Статут Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол;
- Положення про національне центральне бюро Інтерполу, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року № 220;
- Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, затверджена спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України від 9 січня 1997 р. № 3/1/2/5/2/2;
- Наказ МВС України від 15 лютого 1995 року № 104 „Про створення підрозділів Укрбюро Інтерполу” та Типові завдання та функції підрозділів Укрбюро Інтерполу в головних управліннях, управліннях МВС України в Криму, областях, містах Києві та Севастополь;
- Інструкція про приймання осіб, які підлягають видачі (екстрадиції) з держав, що не мають спільних кордонів з Україною та не є членами СНД, затверджена наказом МВС України від 24.05.2005 № 369.

Серед нормативних актів, які стосуються діяльності робочого апарату НЦБ Інтерполу можна виділити:

- Положення про основи організації розкриття органами внутрішніх справ України злочинів загально-кримінальної спрямованості, затверджена наказом МВС України від 30 квітня 2004 року № 458 (п. 2: 2.5,2.14; п. 4: 4.21);
- Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене Указом Президента України від 17 жовтня 2000 року № 1138 (п. 6, п. 10);
- Закон України „Про оперативно-розшукову діяльність” від 18 лютого 1992 року (ст. 6, ст. 7);
- Закон України „Про міліцію” від 20 грудня 1990 року (ст. 8);
- Кримінально-процесуальний кодекс України (ст. 31);
- Закон України „Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” від 30 червня 1993 року (ст.ст. 5-7);
- Указ Президента України від 6 лютого 2003 року № 84 „Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією” (п. 9);
- Указ Президента України від 22 липня 2003 року № 740 „Про заходи щодо розвитку системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансування тероризму” (п. є);
- Указ Президента України від 9 лютого 2004 року № 175 „Про систему заходів щодо усунення причин та умов, які сприяють злочинним проявам і корупції” (п. V-2).

В Україні, як і в інших країнах-учасниках Інтерполу, нормативно закріплений порядок співробітництва Національного центрального бюро

Інтерполу (НЦБ) з усіма правоохоронними органами всередині країни, що здійснюють провадження у кримінальних та оперативно-розшукових справах.

НЦБ Інтерполу забезпечує співробітництво правоохоронних органів України та зарубіжних країн як загалом, так і за окремими напрямками боротьби із злочинністю.

Правоохоронні органи України надсилають запити безпосередньо до НЦБ Інтерполу або через територіальні підрозділи НЦБ – відділи та групи НЦБ Інтерполу, що в процесі своєї діяльності здійснюють зв'язок з:

- галузевими службами ГУМВС, УМВС, УМВСТ, міськрайліноорганами;
- іншими правоохоронними органами України, що функціонують в межах регіону;
- територіальними підрозділами інших міністерств та відомств України;
- Національним центральним бюро Інтерполу.

Порядок направлення запитів до НЦБ Інтерполу, їх типову форму і зміст регламентовано Інструкцією про порядок використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів.

Дослідження такого інституту як НЦБ, зокрема нормативної бази його діяльності й організації роботи, дозволяють розглянути його сутність з різних боків. У частині, що стосується виключно його функцій з організації взаємодії правоохоронних органів різних держав НЦБ можна визначити, з одного боку, як суб'єкта взаємодії, з іншого – як посередника взаємодії. У той самий час фактично НЦБ Інтерполу це структурний підрозділ МВС України, який керується у своїй діяльності законодавством України про міліцію, оперативно-розшукову діяльність тощо. Дискусії щодо місця НЦБ Інтерполу в системі правоохоронних органів України, як і в системі органів внутрішніх справ, продовжуються вже тривалий час. Відповідні питання виникають й щодо повноважень підрозділу, змісту його завдань і функцій.

На нашу думку, розуміння інституту НЦБ Інтерполу має виходити з розуміння його криміналістичної сутності з урахуванням нормативної бази, що регулює його діяльність як суб'єкта і посередника взаємодії правоохоронних органів України та зарубіжних країн, а також визначає НЦБ як структурний підрозділ МВС України й, відповідно, правовий статус його працівників.

Зокрема, під час відпрацювання НЦБ запитів правоохоронних органів України у кримінальних або оперативно-розшукових справах про злочини, коли запит правоохоронного органу України перекладається на іноземну мову та надсилається до НЦБ Інтерполу іноземної держави, НЦБ виконує в певній мірі посередницьку функцію під час здійснення взаємодії. Тобто взаємодія здійснюється між органом досудового слідства України та іноземним правоохоронним органом, який безпосередньо здійснюватиме перевірку по запиту на території відповідної держави.

На перший погляд, НЦБ Інтерполу України та НЦБ відповідної держави виступають посередниками. Однак, з іншого боку, саме НЦБ Інтерполу України вирішує питання або приймає рішення про здійснення взаємодії у кожному конкретному випадку. Тобто НЦБ не тільки виконує посередницьку

роль, а й здійснює оцінку інформації, що надсилається у запиті, аналізує зміст запиту щодо відповідності його Статуту та Стандартам Інтерполу, законодавству України. В багатьох випадках НЦБ може відмовити у виконанні запиту, ініціативно викласти інше формулювання запитань, поставлених у запиті. Це може бути зумовлено практичним досвідом співпраці з правоохоронними органами іноземних держав у відповідних справах, зокрема, особливостями законодавства країни до якої надсилається запит, певними вимогами НЦБ Інтерполу відповідної країни до змісту запитів тощо.

Тобто НЦБ можна розглядати й як повноцінного суб'єкта взаємодії, що виконує властиві виключно йому функції та, відповідно, взаємодіє з правоохоронним органами України та іноземних держав.

Особливо іншого змісту набуває розуміння сутності інституту НЦБ Інтерполу у сфері організації міжнародного розшуку та екстрадиції. Вказане зумовлено тим, що у відповідних матеріалах НЦБ Інтерполу виступає не тільки посередником і суб'єктом взаємодії, а й органом, що безпосередньо організовує та координує проведення розшукових заходів в першому випадку та є безпосереднім виконавцем (екстрадиції) у другому.

У зв'язку з цим, особлива сукупність завдань і функцій НЦБ Інтерполу, визначених нормативними документами, що регулюють його діяльність, структура, що передбачає функціонування робочого апарату Національного центрального бюро Інтерполу (НЦБ) в Міністерстві внутрішніх справ та територіальних підрозділів НЦБ в ГУМВС та УМВС України, зумовлюють необхідність визначення криміналістичного значення (або криміналістичної сутності) НЦБ Інтерполу в діяльності з розкриття та розслідування транснаціональних злочинів.

На нашу думку, криміналістична сутність участі НЦБ Інтерполу у діяльності з розкриття і розслідування злочинів полягає у забезпеченні ним взаємодії органів досудового розслідування з правоохоронними органами іноземних держав та Генеральним секретаріатом Інтерполу під час провадження у кримінальних та оперативно-розшукових справах. Тобто, в даному випадку йде мова про форму взаємодії в рамках міжнародних та регіональних організацій.

Варто зазначити, що під час здійснення своїх завдань і функцій НЦБ Інтерполу може одночасно виступати посередником і суб'єктом взаємодії правоохоронних органів України та зарубіжних країн, а також виконувати інші властиві виключно йому функції (міжнародний розшук, приймання (екстрадиція) осіб).

На нашу думку, обов'язковими умовами міжнародного співробітництва в рамках Інтерполу є:

- дотримання учасниками такого співробітництва положень Статуту Інтерполу та інших обов'язкових рішень Організації, законодавства та міжнародних договорів України;
- здійснення співробітництва правоохоронних органів на міжнародному рівні;
- забезпечення конфіденційності під час обміну інформацією в рамках